

M.T.I.

Kiadja a Magyar Távirati Iroda. Budapest, I. Fém-utca 5-7. Telefon: 159-490, 359-590

A szerkesztésért és kiadásért a vezérigazgató felel.

m t i b e l f ö l d i h i r e k

1969. április 17.

bb. 1. április 25-én kezdődik a szép magyar beszéd versenyének országos döntője

1 vt/mm/zs/gy/la

1969. április 17.

az idén középiskolás diákok kapják a péchy blanka által három esztendővel ezelőtt alapított kazinczy-díjat. a díj alapjául szolgáló szép magyar beszéd verseny országos döntőjét ezúttal győzött a rába művelődési házban rendezik meg április 25-26 és 27-én. a döntőn a megyék, a főváros, valamint a megyei jogú városok képviselőiben 50 diák vesz részt, s közülük 20-an nyerhetik el a kazinczy díjat, vagyis az érmet és a velejáró 500 forint pénzdíjazatot.

a versenyen a fő követelmény a szép kiejtés, a tiszta hangképzés, az értelemnek megfelelő hangsúly, hangkifejtés. újdonság, hogy a vetélkedőn az idén először szakmunkás tanulók is részt vesznek.

a bíráló bizottság tagjai sorában a kazinczy-díj alapítóján kívül ott lesznek a művelődésügyi minisztérium, a nyelv- és tudományi intézet, az országos pedagógiai intézet, a KISZ központi bizottságának képviselői is./mti/

Leli

bb. 2. tizennyolcezerrel üdülhetnek egyszerre a balatoni fizető-
vendégszolgálat nyaralóiban

vid-kz/gy/la

1969. április 17.

az üdülőházakon és szállodákon kívül minden nyáron sok-
tízezer vendéget fogadnak a balatoni fizetővendéglátó szol-
gálat magánnyaralóiban is. a külföldi és a hazai vendégsereg
már megkedvelte ezt a családiasabb hangulatu üdülési formát.

a balaton két partjának idegenforgalmi hivatalai és az
ibusz idén már egyszerre 18 ezer embernek nyújt kellemes nya-
ralási lehetőséget a szolgálat részére bérbevett magánvil-
lákban. a nyaralóházak több mint kétharmada a déli parton ta-
lálható. a tavalyhoz képest idén mintegy 5 százalékkal fej-
lesztették a hálózatot, amely már a fő idényben is ki tudja
elégíteni a szükségleteket. a magánnyaralókba a tavalyinál
csaknem kétszer több külföldi vendéget is várnak. a legtöbb-
ben az ndk-ból és csehszlovákiából érdeklődtek. a nagyobb
üdülőtelepen vállalatok is béreltek szobákat, hogy ezzel
is növeljék a nyaralási lehetőségeket.

az idei nyári főidény forgalmasnak ígérkezik. a turista-
házakat, a kis motelleket és faházakat nagyrészt már egész
idényre lefoglalták. a fizetővendéglátó szolgálathoz is már
több ezer vendégnapra érkezett előjegyzés./mti/

..

bb. 3. messzerer budapestben

1 ol/gk/zs/gy/la

1969. április 17.

aszaf mihajloviics messzerer, a világszerte ismert szov-
jet balettmester és koreográfus, a moszkvai nagy színház több-
szörösen kitüntetett szóltáncosa budapestre érkezett. az ő
betanításában június első napjaiban ujtják fel az erkel szin-
házban az operai balettrepertoár egyik legnépszerűbb darabját,
„a hattyuk tavá,-t.

/folyt. köv./

Leli'

- 2 -

bb. 3. /messzerer.... folyt./ gy

messzerer - aki jelenleg a nagy színház művészképzőjét
vezeti - elmondta:

- az első felvonáson sok mindent megváltoztattam. az
új koreográfia technikailag nehezebb feladatot ró a művé-
szekre. a polonéz a felújításban lényegesen hosszabb tánc-
részlet lesz a megelőzőnél, általában most az egész első fel-
vonás „táncosabbá”, válik. az első és második felvonás ugy-
nevezett ülőszünettel pereg, a táncosoknak ez az idő éppen
csak arra lesz elegendő, hogy átöltözzenek. ebből következik,
hogy a darab a korábbi négy felvonással szemben most háromra
oszlik. egészében véve látványosabb, zenei anyagában gazda-
gabb, teljesebb csajkovszkij-balettet láthatnak majd a buda-
pestiek, ugyanis a megelőző változat negyedik felvonásában
olyan zenei rész is szerepelt, amelyet tulajdonképpen nem is
csajkovszkij írt.

- a premierig rendelkezéseimre álló hat hét elegendőnek
látszik a felkészülésre. a bemutató után sietek vissza moszkvá-
ba, ahol éppen ezekben a napokban fejeztem be - és már játsszák
is - rauchwenger „hóttündér”, című balettjét./mti/

..

bb. 4. négy magyar vállalat a párizsi idegenforgalmi kiállításon

1 sz/mmé/ie/gy/la

1969. április 17.

párizsban április 19-e és május 4-e között rendezik meg a
hagyományos vásárt, amelynek idegenforgalmi kiállításán a
hungexpo szervezésében az idén négy magyar vállalat vesz részt.
az ibusz, az express ifjusági utazási iroda, a hungarhotels
és a pannonia vendéglátó vállalat gazdag, színvonalas propa-
ganda anyagot állított össze, amely felhívja a figyelmet a ma-
gyarországi turisztika és nyaralás lehetőségeire. a kiállítá-
son a hungexpo információs szolgálatot tart, s tájékoztatja a
külföldi utazási irodák szakembereit és az érdeklődőket. a pá-
rizsi kiállítás magyar részlegében a látogató „vásárfiát”,
népművészeti tárgyakat, szötteket, különféle magyar ajándék-
cikkeket vásárolhatnak./mti/

..

Leli'

- 3 -

bb. 5. a 21. század számára ültetnek...

vid-kz/gy/la

1969. április 17.

terjeszkedik az ország legnagyobb összefüggő szelídgesztenyése: új erdőrészeket telepítenek a mecseki zengő-csucs déli lejtőire. a 21. század számára ültetik ezeket a fákat a pécsváradi dózsa tsz tagjai, hiszen a lassan fejlődő, sokáig élő gesztenyefák majd csak száz év múlva fordulnak teljes termőre. most mintegy másfélezer fiatal facsemete kerül az ősi szelídgesztenyés mellé, amelynek legöregebb példányai ötszáz évet értek meg. jelenleg több mint ötezer gesztenyefa díszlik a zengő oldalában. a megkezdődött és 1975-ig tartó rekonstrukció során megháromszorozódik a termőfák száma és akkor ez lesz közép-európa egyik legnagyobb gesztenyetermő körzete. a termelőszövetkezet részéről mindenesetre önzetlen munkaprogram ez, hiszen a most elültetett fák gyümölcsét a ma élő szövetkezeti gazdák gyermekei és unokái élvezik majd./mti/

..

bb. 7. kőszeg várja a 3. ifjúsági filmapok vendégeit

vid-fm/gy/la

1969. április 17.

az április 24-29 között lezajló 3. kőszegi ifjúsági filmapok rendezőbizottsága bejelentette: az idei programot a korábbiakhoz képest jelentősen bővítik. a kisz központi bizottsága, a művelődésügyi minisztérium filmművészeti főosztálya, a magyar filmművész szövetség és a többi rendező szerv úgy döntött, hogy kőszegen kívül szombathelyre és sárvárra is kiterjeszti a fesztivált, hogy az elsőfilmes rendezők új alkotásainak bemutatását szélesebbkörű közönség lássa, és népszerűsítsék az ifjúsági filmalkotásokat. a műsorra tűzött új játékfilmeket kívül az ifjúságot érdeklő számos más filmet is vetítenek a három város filmszínházaiban és a jurisich vár lovagtermének új fesztivál-mozijában. sárváron természettudományos rövidfilmek, szombathelyen pedig a tavalyi filmapok sikeres alkotásai szerepelnek a műsoron./mti/

..

- 4 -

Zsolt

bb. 6. toronyházak a 17. kerületben - citrón Lajos tanácselnök a tervekről

i gj/hné/zs/gy/la

1969. április 17.

hét hektár területen, négy és kilencemeletes házsorokból álló városközpontot kap budapest legnagyobb kiterjedésű városrésze, a 17. kerület - mondta citrón Lajos, a kerületi tanács végrehajtó bizottságának elnöke az mti munkatársának. a városközpont tervei már elkészültek, így az építés - a budapesti városépítési tervező vállalat tervei alapján - 1970-ban megkezdődik. a centrumot a pesti út és a ferihegyi út kereszteződésénél alakítjuk ki. a két ut elágazásában 3 kilencemeletes toronyház és 4 négyemeletes sávház kerül tető alá, összesen 360 lakással. a több, mint ezer embernek otthont nyújtó gázfűtéses lakásokban - állandó hideg-melegvízszolgáltatás lesz, a konyhákat pedig beépített butorokkal látják el.

- a városközpont területén kapnak helyet majd a kapcsolódó beruházások. tervezünk egy körülbelül 1 200 négyzetméter alapterületű abc-áruházat, ahol az élelmiszerektől, húsféleségektől kezdve a műanyag-edényekig, játékokig, mindent megtalálnak a vásárlók. lesz egy vas- és edény műszaki áruház, egy korszerű vendéglátóipari kombinát, étteremmel, eszpresszóval. mintegy 1 200 négyzetméter alapterületen rendezik be a modern, automatizált felszerelt postát. a ferihegyi úton emeletes, 22 munkahelyes szakrendelőintézetet emelünk. a létesítményben többek között belgyógyászati, szülészeti-nőgyógyászati, sebészeti, szemészeti és fogászati szakrendelés lesz.

- az új centrum tartozékaként a pesti út és bujákhida utca sarkán már épül az új szolgálatóház - ahol egyebek közt férfi- és női fodrászatot, gelka-szervizt, patyolat felvevőhelyet rendezünk be - és a tervek szerint a létesítményt az idén meg is nyitjuk. tervezünk még egyemeletes lakberendezési áruházat és egy körülbelül 600 személyes filmszínházat is. a munkálatokat előreláthatólag 1974-ig fejezzük be, de már készítjük az új városközpont további kiépítésének terveit is./mti/

Zsolt

..

- 5 -

bb. 8. sorfák helyett ligetek

vid-kz/mmé/gy/La

1969. április 17.

a hagyományoktól eltérően sorfák helyett ligeteket, facsoportokat telepít a szombathelyi állami erdőgazdaság az új 84-es számú sopron-balatoni ut vas megyei szakaszán. tájbaillő fenyő és lombfákat ültetnek együttesen mintegy másfél millió forintos költséggel a körülbelül 50 kilométeres utszakaszon. hasonló módon fásítják a béke és barátság útjának vas megyei szakaszát is. a változatos facsoportok, ligetek nemcsak esztétikai, de balesetvédelmi szempontból is előnyösebbek az egyhangu fasoroknál./mti/

bb. 9. gimnáziumban érettségizett fiatalok gépészeti műszaki rajzoló vizsgát tehetnek

1 vt/mm/zs/gy/La

1969. április 17.

a művelődésügyi minisztérium tájékoztatása szerint azok a fiatalok, akik a gimnázium 1-4. osztályában heti két órás gyakorlati foglalkozáson gépészeti műszaki rajzot tanultak, sikeres érettségi vizsga után az alapfoku műszaki rajztanfolyamok anyagából a kijelölt intézményekben tanfolyam mentes vizsgát tehetnek. sikeres vizsga esetén beiratkozhatnak haladó foku műszaki rajztanfolyamra, ahol megszerezhetik a műszaki rajzoló képesítést. az alapfoku műszaki rajztanfolyam vizsgatárgyai: műszaki rajz /írásbeli és szóbeli/ technológia /szóbeli/, matematika /írásbeli/.

műszaki rajztanfolyamok rendezésére és vizsgáztatásra a következő intézményeket jelölték ki: felsőfoku gépipari technikum budapest 8., népszínház u. 8, stromfeld aurél ipari technikum és szakközépiskola, salgótarján, rákóczi ut 232, zalka máté ipari technikum és szakközépiskola, miskolc kun béla u. 10., mechwart andrás ipari technikum és szakközépiskola, debrecen, széchenyi u. 58., szamuely tiber ipari technikum és szakközépiskola, szolnok, beloiannisz u. 57; ságvári endre ipari technikum és szakközépiskola, székesfehérvár, vörös hadsereg utja 45; déri miksa ipari technikum és szakközépiskola, szeged, uttóró tér 5/b; zipernovszky károly ipari technikum és szakközépiskola, pécs, 48-as tér 2; latinka sándor ipari technikum és szakközépiskola szombathely, rohonci u. 1; jedlik ányos ipari technikum és szakközépiskola, győr, köztársaság u. 7.
/mti/

..

- 6 -

Leh'

bb. 10. újabb román vígjáték bemutatójára készülnek békéscsabán

vid-fm/gy/La

1969. április 17.

a békéscsabai jókai színház évekkel ezelőtti baráti kapcsolatból teremtett bukaresti írőkkel, rendezőkkel, színművészekkel. az elmúlt évadban az egyik legsikeresebb produkció volt a jókai színházban aurél baranga „barátom a miniszter”, című szatirájának bemutatása. most újabb baranga-bemutatóra készülnek békéscsabán. május 2-án kerül sor baranga „kristóf ezt nem szabad”, című, humorban gazdag, mai témájú vígjátékának premierjére. a darabot miszlay istván rendezi, a díszletet csányi árpád tervezi./mti/

..

bb. 11. vigyázatlan autóbuszvezető - egy évi szabadságvesztés

1 bc/tr/zs/gy/La

1969. április 17.

kovács mihály, 30 éves sofőr autóbust vezetett a ferihegyi műúton a repülőtér irányába. a csuklós buszban mintegy 130 utas volt. az iglő utca kereszteződésénél levő sorompót elhagyva meg akarta előzni egy műhelykocsit, ezért középre húzódott, s valamivel túlhaladt a felezővonalon. előzni azonban nem tudott, mert szembejött egy billenős tehergépkocsi. kovács a busszal visszahúzódott, de a kocsi hátsó része még a felező vonalon volt, amikor a teherautó odérkezett. a rakfelület sarka az autóbusz hátsó részén, betörte az ablakot, s az utasok közül hárman súlyos kézsérülést szenvedtek, négyen pedig könnyebben megsérültek.

a központi kerületi bíróság kovács mihályt egyévi szabadságvesztésre ítélte és egy évre eltiltotta a gépjárművezetéstől.
/mti/

..

- 7 -

Leh'

bb. 12. jubileumi olvasómozgalmat indít az mszbt

i ms/tr/e zs la

1969. április 17.

az mszbt - a művelődésügyi és a munkaligyi minisztériummal, a szot-tal, a népfronttal, a kisz-szel, a fővárosi szabó ervin könyvtárral, valamint több könyvkiadó és könyvterjesztő vállalattal együtt - pályázattal egybekötött olvasómozgalmat indít a felszabadulás 25. évfordulójának tiszteletére. a mozgalom célja, hogy minél szélesebb olvasótáborral ismertesse meg a mai szovjet irodalmat.

a pályázaton bárki résztvehet, aki legalább hatot elolvas a következő 12 műből: cs. ajtmatov: a versenyló halála, e. kazakevics: a kék füzet, v. panova: utitársak, m. bulgakov: a fehér gárda - színházi regény, n. ognjev: kosztja rjabcev naplója, uvarova: a nyugodt napsütés esztendeje /ezek már megjelentek/, továbbá v. fink: idegenlégió, j. sesztalov: kékszélű vándorutak, i. grekova: elbeszélések, sztyepanov: port artur után, mai szovjet elbeszélők és a kegyetlen szerelem című elbeszélés-kötet, amelyek még az idén a könyvpiacra kerülnek.

e művekhez a könyvtárak, illetve könyvesboltok olvasókártyát mellékelnek, amely három kérdést tartalmaz az illető művel kapcsolatban. az olvasókártyán a feltett kérdésekre adott válaszon kívül fel kell tüntetni a nevet és a lakcímet. az olvasókártyákat kölcsönzés esetén az illetékes könyvtárnak kell leadni, könyvvásárlás esetén az mszbt országos titkárságára /budapest, 7. gorkij fasor 45./ kell beküldeni. a helyes megfejtéssel legalább hat olvasókártyát beküldő olvasók között díjakat sorsolnak ki. a nyilvános sorsoláson egy kétszemélyes és három egyszemélyes szovjetunióbeli társasutazást, egy 3 000, egy 2 000 és két 1 000 forintos könyvutalványt lehet nyerni, ezenkívül egyéb jutalmakat is kisorsolnak.

az olvasómozgalom sikeréhez legeredményesebben hozzájáruló könyvtárosokat és könyvelőket az mszbt aranykoszorús jelvényével tüntetik ki és pénzjutalomban is részesítik. /mti/

8.15/e

- 8 -

8.17.ber

qf

bb 13. virágoznak a tulipánfák és a ciprusok - egzotikus fajtagyűjtemény a bakony,, tetején ,,

vid/um kz la

1969. április 17.

közép dunánátul hűvös párás hegyvidéken - a bakony ,, tetején ,, - különös próbálkozáshoz kezdtek 1954-ben az erdészek. a meleget kedvelő egzotikus fajtákból állítottak össze gyűjteményt több mint öt hektáros területen. a délen őshonos ciprus, boróka és tuja-féleségekből 30 különböző fajtát telepítettek el. megfigyelik, hogyan viselkednek a mostoha adottságok mellett. a hűvös, köves talajon megerősödtek, kifejlődtek az egzotikák. az úgynevezett forrasztó hegyen ezekben a napokban nyitották ki szirmaikat a a ritka fák virágai. a különleges rózsaszín szirmu tulipánfák, a sárgás virágú ciprusok színes foltként ékelődnek a magas-bakony sötét fenyvesei közé. /mti/

bb 14. tsz-ekés művelődési otthonok együttműködése

vid/um fm la

1969. április 17.

újabb két hajdu - bihar megyei termelőszövetkezet kötött egész esztendőre szóló fenntartási és együttműködési megállapodást községi művelődési otthonokkal. biharmagybajomban a összesen tsz ez évben 45 ezer, bárádon pedig az új élet termelőszövetkezet 30 ezer forinttal járul hozzá a művelődési otthon fenntartásához. a kulturális intézmények programjukat a tsz-ek igényeinek megfelelően állították össze. /mti/

bb 15. a vadászati világkiállítás részére tv-film készül a tuzokok ,, dürgéséről,, a hanságban

vid/um fm la

1969. április 17.

hazánkban mindössze három helyen - békésben, a duna-tisza közén és a hanságban - található számottevő mennyiségben tuzok, - népies nyelven ,, a magyar strucc,, , vagy ,, vadpulyka,,. az idei vadszámlálás szerint a fertő déli részén és a hanságban mintegy 120 -ra emelkedett a nagytestű gázló szárnyasoknak a száma. napokban megkezdődött a ,,dürgés,, a tuzokok násztánca, amelyről a televízió filmet készít a vadászati világkiállítás részére. /mti/

8.28/um

8.31.ber

qf

bb 16. békéscsabai szocialista brigádok ajándéka a televízió
„ fekete-fehér, igen-nem, „ vetélkedőjén győztes budapesti
kerületnek

vid/um fm la

1969. április 17.

a békéscsabai kötöttárugyár „ zója, „ és „ petőfi, szocia-
lista brigádjai kétszáz bébi garnitúrát gyártanak társadalmi
munkában. az anyagot és az egyéb gyártási feltételeket a gyár
vezetősége biztosítja. a 200 bébigarnitúrát annak az új fő-
városi bölcsődének a kis lakói kapják, amelyet a televízió-
ban megrendezett „ fekete-fehér, igen-nem, „ vetélkedőn nyer
a legjobban szereplő kerület./mti/

--

bb 17. új műszeripari üzem zalaegerszegen

vid/kz/mmé/um la

1969. április 17.

huszmillió forintos költséggel korszerű műszeripari üze-
met alakít ki zalaegerszegen a fővárosi irodagéptechnikai
vállalat. egész dunántúli kiszolgáló centrum lesz. nem-
csak az irodagépek szervizét látja el, de alkatrészeket is
gyárt, sőt gépszerelessel és galvanizálással is foglalkozik
majd. az üzem a jövő évben kezdi meg a termelést. többszáz
férfinak és nőnek ad kereseti lehetőséget ezen a munkaerő-
helyezési gondokkal küzdő vidéken./mti/

--

bb 19. huszonöt millió forintot költöttek eddig a fertődi
kastély helyreállítására

vid/um fm la

1969. április 17.

nyugat-dunántul egyik leglátogatottabb idegenforgalmi
nevezetessége, a fertődi kastély, - az eszterházyak által
épített „ magyar versailles, „ - már a második világháború
előtt pusztulni kezdett. a kárt csak tetőzte a háború és
az azt követő időszak, amikor a megrongálódott épület földm-
gerendái is elgombásodtak és megrothadtak. a kastély helyre-
állítását 1957-ben kezdték meg. először a főépület díszes ter-
meit rekonstruálták az eredeti állapotnak megfelelően. az egyik te-
remben kapott helyet a haydn-muzeum.

a fertődi kastély ujjáépítésére eddig 25 millió forintot
költöttek./mti/

--

- 10 -

8.45/um

8.12.2011
g.l.

bb 18. a tanácsköztársaság jubileuma jegyében: elkészült a
iv. szolnoki kulturális hetek műsora

vid/um fm la

1969. április 17.

elkészült a iv. szolnoki kulturális hetek programja.
a nagyszabású tudományos, művészeti, politikai és társadalmi
rendezvényeket a tanácsköztársaság jubileuma jegyében májusban
tartják meg. a máv járműjavító üzemek szocialista brigádjainak
országos tanácsköztársasági szellemi vetélkedőjével
kezdődik meg az ünnepségsorozat. a kisz városi bizottsága if-
jusági harci turát indít a tanácsköztársasági harcok szolnoki
színhelyére. szolnok megye és tallinn testvéri kapcsolata
jegyében magyar-észti barátsági estet szervez az mszbt megyei
elnöksége. megrendezik a forradalmi menettal versenyt és az
uttörők ünnepélyes avatását.

a tudományos ülészakok sorából kiemelkedik a magyar
történelmi társulat és a tit országos történelmi választmányának
kétnapos tudományos ülészaka „ a vöröshadsereg harcai a
tiszai fronton, „ címmel. sor kerül a pedagógiai tudományos
napokra s a megye mezőgazdaságának nagy seregszemléjére is.
szolnokon ülészik az országos magyar bányászati és kohászati
egyesület, valamint a vasúti orvosok plénuma.

szolnok ad otthont a tanácsköztársasági művészeti
szemle országos szavalóversenyének, az fmsz énekkarok országos
dalostalálkozójának, az alföldi néptánc, tánczenekari és
szimfonikus zenekari fesztiválnak. a szigligeti színházban
zajlik le a katonai főiskolák és tanintézetek második országos
művészeti bemutatója. megrendezik a képzőművészeti rövidfilmek
fesztiválját, valamint a bányai Kornél irodalmi estét./mti/

--

bb 20. józsef attiláról nevezik el a legújabb dunaujvárosi
általános iskolát

vid/um fm la

1969. április 17.

a dunaujváros kertvárosában az ősszel adták át
rendeltetésének az új nyolc tantermes általános iskolát. az új
oktatási intézmény, a város hetedik általános iskolája - a
városi tanács végrehajtó bizottságának határozata alapján -
józsef attila nevét veszi fel./mti/

- 11 -

9.08/um

9.12.2011

bb 21. orbán lászló,

mm/um hk

1969. április 17.

a magyar szocialista munkáspárt központi bizottságának tagja, aki részt vett a német kommunista párt i. kongresszusán, szerdán hazaérkezett. orbán lászlót a ferihegyi repülőtéren gyenes andrás, az mszmp központi bizottsága külügyi osztályának vezetője fogadta. /mti/

--

bb 22. szilárdságtani kollokvium a magyar tudományos akadémián

t sb/mm/um hk

1969. április 17.

a magyar tudományos akadémia nagytermében csütörtökön két napos szilárdságtani kollokvium kezdődött, amelyen a magyar tudomány képviselői 17 előadásban számolnak be a legújabb szilárdságtani kutattások eredményeiről. több előadás jelentős segítséget nyújt az építőipar műszaki fejlesztésében fontos könnyű épületszerkezetek, tartók, függesztett tetők, gazdaságos megtervezéséhez, gyártásához. sok újat meríthet a kollokviumon ismertett alap kutatási eredményekből a járműipar is. /mti/

--

bb 23. ndk szerelők érkeztek a nyergesujfalui viscosagyárba

vid/um ká hk

1969. április 17.

csütörtökön megérkeztek az első külföldi szerelők nyergesujfalura, a bővülő danamid selyemgyárhoz. az ndk szakemberek a német demokratikus köztársaságból vásárolt gépek szerelését irányítják majd. hamarosan a német szövetségi köztársaságból is érkeznek szerelők. az összességében háromszorosára, évi 3.000 tonnára bővülő gyárhoz ugyanis 7 nszk és 3 ndk, valamint jónéhány hazai cégtől vásárolják a berendezéseket. a szerelést 1970 közepére fejezik be. /mti/

- 12 -

10.40/um

1044 *2ell*

10 *40f*

F!

bb 38. aláírták a

t ol/mm/um hk

a magyar-fin
szóló kulturális
a kulturális kapc
hajós györgy akad
résztől váinö kau
alá az okmányt.

Hidalg:

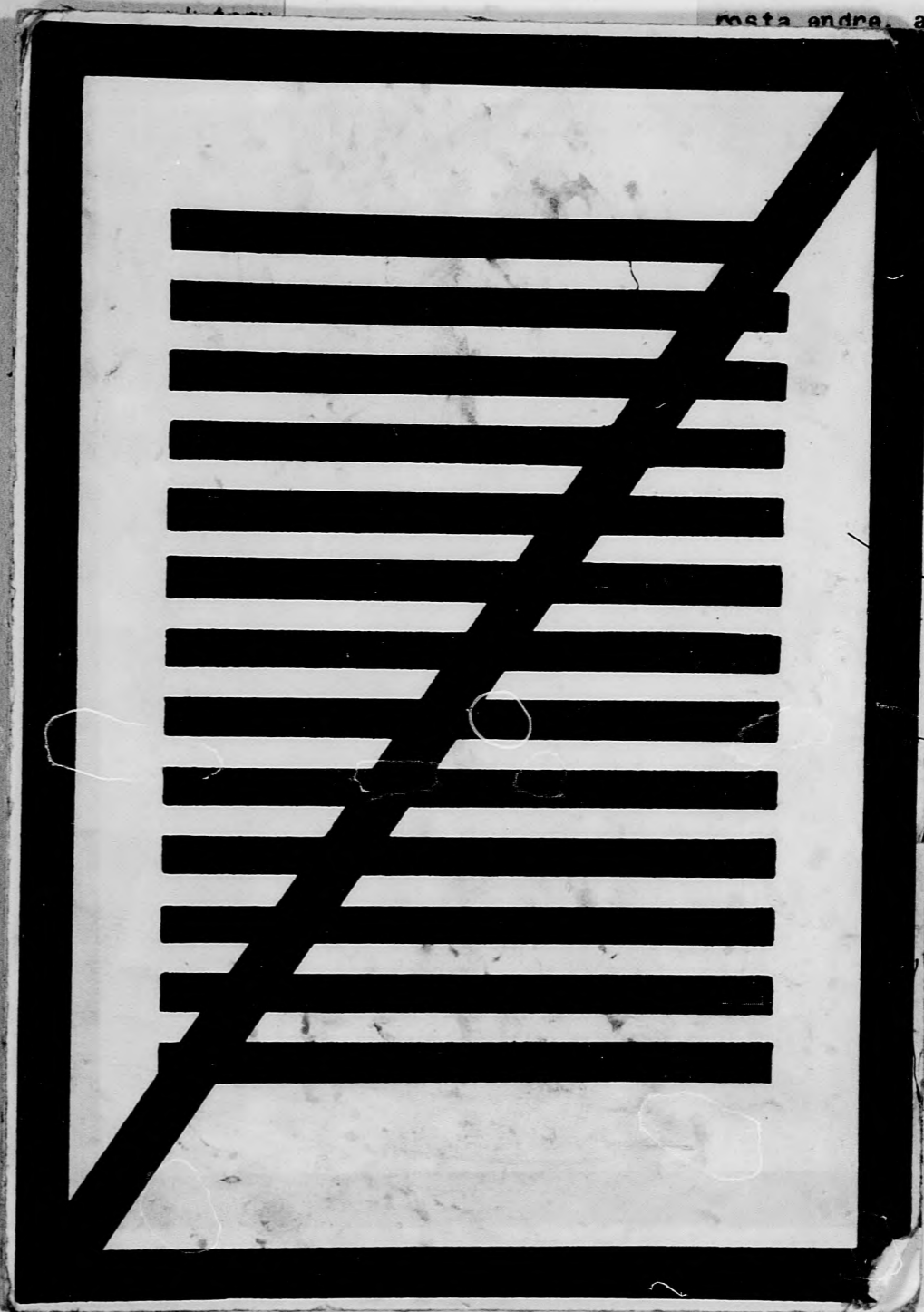
Apr. 17.: 13-20. lap

katervet

7.

ág 1970-71 évekre
ák alá ünnepelesen
résztől dr.
g elnöke, finn
lnöke írta

rosta andra. a

F1

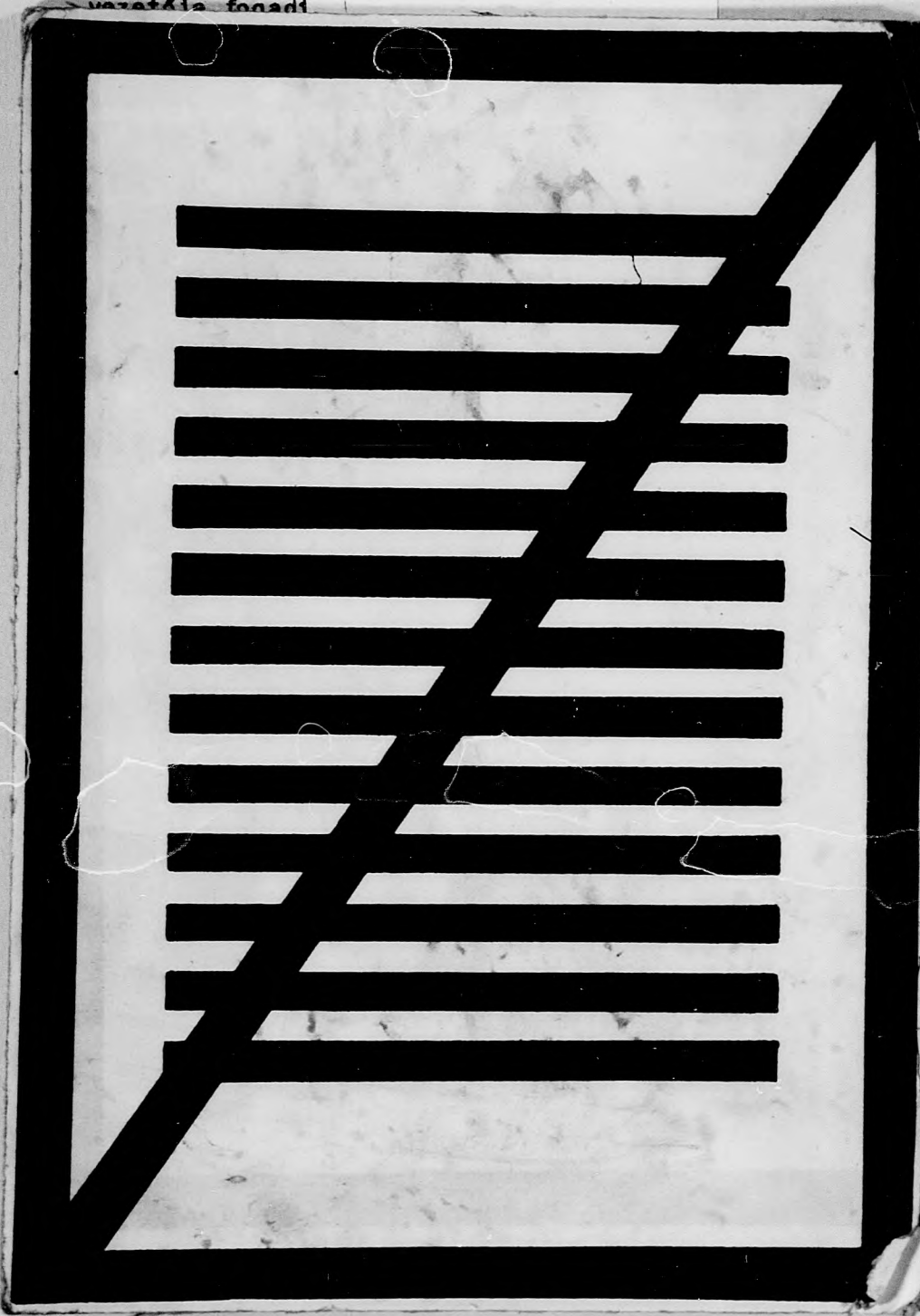
bb 21. orbán L
mm/um hk

Hidrogén:

a magyar szoci:
aki részt vett
szerdán hazaér
gyenes andrás,
vezetője fogadt

Apr. 17.: 13-20. lap

bizottságának tagja,
kongresszusán,
hegyi repülőtéren
ja külügyi osztályán

lémián
in
eg-
lős
ében
k, gaz-
mű-
ba
szak-
ak
rom-
ak
3-
/

bb 38. aláírták a magyar- finn kulturális munkatervet
t ol/mm/um hk 1969. április 17.

a magyar- finn kulturális vegyes bizottság 1970-71 évekre szóló kulturális munkatervét csütörtökön írták alá Unnepélyesen a kulturális kapcsolatok intézetében. magyar részről dr. hajós györgy akadémikus, a magyar albizottság elnöke, finn részről väinö kaukonen, a finn albizottság elnöke írta alá az okmányt.

a munkaterv aláírásánál jelen volt, dr. rosta andre, a kulturális kapcsolatok intézetének ügyvezető elnöke, nagy béla, a külügyminisztérium vi. területi főosztályának helyettes vezetője, a magyar és a finn albizottság tagjai, valamint a külügyminisztérium és a kulturális kapcsolatok intézete több vezető beosztású munkatársa. ott volt az aláírásnál e.o. raustila, a finn köztársaság budapesti nagykövete is.

a most aláírt munkaterv nemcsak az együttműködés munkaterületének szélesítését foglalja magába, hanem egyben a rendelkezésre álló keretek bővülését is jelenti. ennek értelmében a felek többek között a jövőben kölcsönösen emelik az ösztöndíjasok tanulmányi idejét, gyakoribbá teszik a művészek, továbbá a pedagógiai, kulturális, tudományos szakemberek cseréjét, az egymás országában rendezett kiállításokat és tovább fejlesztik a tudományos akadémiák közötti kapcsolatokat is./mtl/

bb 39. időjárásjelentés
um 1969. április 17.

a meteorológiai intézet jelenti 1969. április 17-én, szerdán, 13 órakor:

hűvös, szeles marad az idő

a nagytömegű sarkvidéki hideg levegő skandinávia felől kontinensünk középső részein át ma hajnalra már délkelet-európát is elárasztotta. ennek következtében európa időjárása spanyolország kivételével ismét rendkívül hűvöre fordult. többfelé viharos szelek fújnak, az alpokból, az észak-kárpátokból és Lengyelországból hózáporokról érkezett jelentés. a hajnali órákban közép-európában 0 fok körüli hőmérsékletet mértek.
/ folyt. köv../

13.30/e
14.30

bb 21. orbán László,

mm/um hk

1969. április 17.

a magyar szocialista munkáspárt központi bizottságának tagja, aki részt vett a német kommunista párt 1. kongresszusán, szerdán hazaérkezett. orbán Lászlót a ferihegyi repülőtéren gyenes andrás, az mszmp központi bizottsága külügyi osztályának vezetője fogadta. /mti/

--

bb 22. szilárdságtani kollokvium a magyar tudományos akadémián

t sb/mm/um hk

1969. április 17.

a magyar tudományos akadémia nagytermében csütörtökön két napos szilárdságtani kollokvium kezdődött, amelyen a magyar tudomány képviselői 17 előadásban számolnak be a legújabb szilárdságtani kutatások eredményeiről. több előadás jelentős segítséget nyújt az építőipar műszaki fejlesztésében fontos könnyű épületszerkezetek, tartók, függesztett tetők, gazdaságos megtervezéséhez, gyártásához. sok újat meríthet a kollokviumon ismertett alap kutatási eredményekből a járműipar is. /mti/

--

bb 23. ndk szerelők érkeztek a nyergesujfalui viscosagyárba

vid/um ká hk

1969. április 17.

csütörtökön megérkeztek az első külföldi szerelők nyergesujfalura, a bővülő danamid selyemgyárhoz. az ndk szakemberek a német demokratikus köztársaságból vásárolt gépek szerelését irányítják majd. hamarosan a német szövetségi köztársaságból is érkeznek szerelők. az összességében háromszorosára, évi 3.000 tonnára bővülő gyárhoz ugyanis 7 nszk és 3 ndk, valamint jónéhány hazai cégtől vásárolják a berendezéseket. a szerelést 1970 közepére fejezik be. /mti/

- 12 -

10.40/um

1044 *deli*

10 *42*

bb 38. aláírták a magyar- finn kulturális munkatervet

t ol/mm/um hk

1969. április 17.

a magyar- finn kulturális vegyes bizottság 1970-71 évekre szóló kulturális munkatervét csütörtökön írták alá ünnepélyesen a kulturális kapcsolatok intézetében. magyar részről dr. hajós györgy akadémikus, a magyar albizottság elnöke, finn részről väinö kaukonen, a finn albizottság elnöke írta alá az okmányt.

a munkaterv aláírásánál jelen volt, dr. rosta andre, a kulturális kapcsolatok intézetének ügyvezető elnöke, nagy béla, a külügyminisztérium vi. területi főosztályának helyettes vezetője, a magyar és a finn albizottság tagjai, valamint a külügyminisztérium és a kulturális kapcsolatok intézete több vezető beosztású munkatársa. ott volt az aláírásnál e.o. raustila, a finn köztársaság budapesti nagykövete is.

a most aláírt munkaterv nemcsak az együttműködés munkaterületének szélesítését foglalja magába, hanem egyben a rendelkezésre álló keretek bővülését is jelenti. ennek értelmében a felek többek között a jövőben kölcsönösen emelik az ösztöndíjasok tanulmányi idejét, gyakoribbá teszik a művészek, továbbá a pedagógiai, kulturális, tudományos szakemberek cseréjét, az egymás országában rendezett kiállításokat és tovább fejlesztik a tudományos akadémiák közötti kapcsolatokat is. /mti/

--

bb 39. időjárásjelentés

um

1969. április 17.

a meteorológiai intézet jelenti 1969. április 17-én, szerdán, 13 órakor:

hűvös, szeles marad az idő

a nagytömegű sarkvidéki hideg levegő skandinávia felől kontinensünk középső részein át ma hajnalra már délkelet-európát is elárasztotta. ennek következtében európa időjárása spanyolország kivételével ismét rendkívül hűvöre fordult. többfelé viharos szelek fujnak, az alpokból, az észak-kárpátokból és Lengyelországból hózáporokról érkezett jelentés. a hajnali órákban közép-európában 0 fok körüli hőmérsékletet mértek.

/ folyt. köv. /

- 21 -

13.30/e

deli
1430

bb 39 . /időjárásjelentés folyt./ um

hazánkban szerdán északkeleten napközben is erősen felhős maradt az ég, máshol felhőátvonulások voltak, és 3-9 órán át sütött a nap. országszerte futó záporok északkeleten hózáporok alakultak ki, egy-két helyen zivatar is keletkezett. a lehullott csapadék mennyisége általában 1-5 millimétert ért el, de polgáron 6, debrecenben 7 millimétert jelentettek. a hőmérséklet napközben az északkeleti megyékben csak 6-12, máshol 12-16 fokig emelkedett. máhajnalban általában 1-4, a tiszántúlon 0, északkeleten pedig -2 - -4 fokig hűlt le a levegő. délelőtti folytatódott a hűvös, szeles idő, a hőmérséklet 11 órakor 5-9 fok között váltakozott.

budapesten szerdán a hőmérséklet napi középértéke 8,7 fok volt, 3,2 fokkal alacsonyabb, mint a sokévi átlag, ma 12 órakor budapesten a hőmérséklet 8 fok volt, a tengerszintre átszámított légnyomás 757 milliméter, alig változik.

várható időjárás pénteken estig: felhőátvonulások, futó záporral, hózáporral. élénk, időnként erős északnyugati, északi szél. hűvös marad az idő. várható legalacsonyabb éjszakai hőmérséklet -3 - plusz 2 fok között. legmagasabb nappali hőmérséklet pénteken 10 fok körül.

a duna vízzállása csütörtökön budapestnél 345 centiméter.
/mti/

--

bb 40. dr. bíró józsef tokióba utazott

i sz/mm/um is hk 1969. április 17.

dr. bíró józsef külkereskedelmi miniszter csütörtökön tokióba utazott, hogy eleget tegyen a japán kormány meghívásának, amelyet a japán külügyminiszter múltévi budapesti látogatásakor személyesen adott át.

a minisztert elkísérte utjára a külkereskedelmi minisztérium szakértőinek és a külkereskedelmi vállalatok vezetőinek egy csoportja.

dr. bíró józsef előreláthatólag egy hetet tölt japánban és megbeszéléseket folytat a két ország közötti kapcsolatok fejlesztéséről.

x x x

/ folyt. köv./

- 22 -

14.20/u m

1436

bb 40. / dr. bíró józsef... folyt./ um

dr. bíró józsef látogatásának időpontjában kezdődik meg tokióban a mintegy három hétig tartó magyar vonatkozású eseménysorozat: Magyarország hivatalosan részt vesz a tokiói nemzetközi vásáron: a hungexpo magyar napokat rendez az egyik legnagyobb tokiói áruházban, a seibu-ban: a magyar vállalatok több alkalommal tartanak szakmai napot a tokiói Hilton szállóban, és ebben az időpontban zajlanak le magyar filmapok is a japán fővárosban./mti/

--

bb 41. 904 lakás épül győrött ebben az évben

vid/um k á hk 1969. április 17.

csütörtökön ülést tartott győr város tanácsa, amelyen győr ezévi városfejlesztési tervét vitatták meg. győr fejlődésének gyors ütemére jellemző, hogy az elmúlt évben a megyei állami építőipari vállalat összesen 690 millió forint értékben építkezett, és ebből 490 millió forint értékű építkezés győrött valósult meg. a város 35 pontján építkeztek és 88 épületet adtak át. az idén 680 millió forint értékű építkezést valósítanak meg. új iskolák, bölcsődék, egy 300 személyes diákotthon, technikum és abc áruházon kívül, 904 lakást is átadnak zömmel az új nádorvárosi lakótelepen. /mti/

--

bb 42. megkezdtek szombathely felszabadulási emlékművének építését

vid/um kz k á 1969. április 17.

csütörtökön, a várost nyugatról övező dombtetőn megkezdtek szombathely felszabadulási emlékművének építését. a jövő április 4-re elkészülő két hatalmas íves felületű, az alkotó lendületet és győzelmi erőt kifejező objektum másfél millió kiló nyersbetonból készül heckenast jános ybl-díjas szombathelyi építész tervei alapján. előtte 4000 embernek helyet adó díszteret alakítanak ki. az emlékmű körül hat holdas parkot alakítanak ki, amelyben 12.000 rózsát díszlik majd. a város lakossága, üzemei, társadalmi munkával járulnak hozzá az építéshez./mti/

--
- 23 -

14.45/e

N32 Dm

bb 43. a magyar nyelv hete budapestén

t fe/mm/um hk

1969. április 17.

a tudományos ismeretterjesztő társulat budapesti irodalmi-nyelvi szakosztálya április 21- és 27-között rendezi meg harmadik alkalommal a magyar nyelv hetét budapestén a kossuth klubban. grétsy lászló kandidátus, a szakosztály elnöke csütörtökön sajtótájékoztatón ismertette a hét gazdag programját. hat előadás foglalkozik majd a magyar nyelv és nyelvészkedés különböző szakterületeivel. a hétfőn április 21-én kezdődő hét ünnepi megnyitóját dr. ortutay gyula akadémikus, a tit elnöke tartja, ezt követően imre samu kandidátus, a magyar nyelv multját, jelenét és jövőjét foglalja össze „ nyelvjárásaink az új nyelvattlasz tükrében „ című előadásában. a hét műsorán szerepel a továbbiakban jeles nyelvtudorok előadásában „ a magyar nyelv a szomszédállamokban „ ; „ napjaink szólásai „ ; „beceneveink „ című est és szólesz az iskolákban folyó kiejtési versenyekről is. a hetet az édes anyanyelvünk című ankét zárja.

az ideai magyar nyelv hetének ujdonsága, hogy annak műsorában bekapcsolódik a magyar rádió is. „nyelvművelő közönségszolgálat „ címmel naponta öt perces adás hangzik el, sugározzák ezenkívül a kossuth klubban elhangzott előadásokat, pénteken és szombaton nyelvészeti játékos vetélkedőre kerül sor, és neves írók, költők vallomásai hangzanak el anyanyelvünkről.

emelni a magyar nyelv hetének jelentőségét, hogy április 25-én 26-án és 27-én rendezik meg győrről a „szép magyar beszéd „ verseny országos döntőjét./mti/

--

bb 44. május 4 - 21 között rendezik meg az ideai alba regia napokat

vid/fné/um ká hk

1969. április 17.

székesfehérváron a hagyományos alba regia napokat az idén május 4-21 között rendezik meg, közölte gubics istván a székesfehérvári városi tanács vb. elnökhelyettese a muoszbán csütörtökön tartott sajtótájékoztatóján. az ideai program folytatása lesz a tanácsköztársasági ünnepségsorozatnak és felkészülés a felszabadulás negyedszázados és székesfehérvár fennállásának ezeréves évfordulójára.

/ folyt. köv./

- 24 -

14.55/um

1500-Dun

bb 44. / május 4-21 között rendezik.... folyt/ um

az ideai, sorrendben hatodik alba regia napok eseménysorozata május 4-én székesfehérvárott a szabadság téren ünnepélyes zászlófelvonással és ezt követően a tanácsházán ünnepi tanácsüléssel kezdődik. ezen a tanácsülésen a kiemelkedő politikai és társadalmi munkát végzett dolgozóknak először adományoznak az alba regia emlékérmeket. ekkor hangzik fel először az alba regia szignál is, amely régi székesfehérvári indutó dallamára készült.

a politikai események sorában többek között nagyszabású béketalálkozóra, ünnepélyes uttoróavatásra kerül sor. a tudományos ülésszakok közül kiemelkedik a történész konferencia, amelyen székesfehérvár törökkorabeli történetével foglalkoznak. ezenkívül megrendezik az alba regia műszaki és természettudományi napokat, a nyugat-dunántúli onkológusok és sebészek vándorgyűlést, valamint a geodéziai és kartográfiai egyesület vándorgyűlést.

a művészeti rendezvények közül kiemelkedik a negyedik országos katonazenekari fesztivál. az alba regia hangversenyen és a csajkovszkij esten kívül megrendezik az alba-regia videoton jazz-fesztivált is. ez tuóbbin kilenc ország énekesei és zenekarai lépnek fel- számos kiállítás és sportverseny egészíti ki a hatodik alba regia napok programját./mti/

--

bb 45. ülést tartott a szakszervezetek csongrád megyei tanácsa - napirenden a dolgozó nők és az ifjuság helyzete

vid/um kz ká hk

1969. április 17.

szegeden a juhász gyula művelődési otthonban csütörtökön együttes ülést tartott a szakszervezetek csongrád megyei tanácsa, a kisz csongrád megyei végrehajtó bizottsága és a nőtanács megyi vezető testülete. az szmt munkabizottságai, a szakmai megyei bizottságok és a csongrád megyei népi ellenőrzési bizottság vizsgálatainak tapasztalatait összegezve a dolgozó nők társadalmi, gazdasági, szociális helyzetét, a munkás-és alkalmazotti ifjuság érdekvédelmével és nevelésével kapcsolatos kérdéseket elemezték. általános problémaként említették, hogy a vállalatok többségénél a szociális létesítmények nem elégítik ki a dolgozó nők igényeit. többek között az öltözők korszerűsítését, az étkeztetési lehetőségek bővítését szorgalmazták.

/ folyt. köv./

- 25 -

15.12/e

1640-Dun

bb 45. /ülést tartott a... folyt. / um

megyeszerte általános probléma a lakáshiány. az elmúlt években a szegedi textilművek, a kemderfonó- és szövőipari vállalat leányvállalások, az olajipar barakváros, az építőipar munkásszállók, az egészségügyi intézmények nővérszállások építésével igyekezett enyhíteni a gondokon. a tanácskozáson javasolták, hogy vállalati nyereségből és más forrásokból kollégiumi rendszerű újabb szállásokat építsenek a fiataloknak, társadalmi munka szervezésével támogassák a magánépítőket, az albérlők és a főbérlők közötti megfelelő viszony kialakítására pedig állítsanak fel üzemi albérleti irodákat./mti/

- . -

bb 46. az első nemzetközi értekezlet a miskolci filmfesztiválon
vid/umkz ká hk 1969. április 17.

csütörtökön ismét gazdag programot bonyolítottak le a 10. miskolci filmfesztivál résztvevői. sor került az első nemzetközi értekezletre: a szocialista országok népszerű tudományos filmstúdióinak igazgatói tartottak megbeszélést, szervezeti és együttműködési kérdéseket vitattak meg. a magyar filmalkotók az animációs film és a tömegkommunikáció összefüggéseiről és az ezzel kapcsolatos kérdésekről tárgyaltak.

a jubileumi fesztivál filmrendezőinek egy csoportja immár harmadik alkalommal indult vidékre. csütörtökönongán, a község és az ottani állami gazdaság dolgozóinak filmszerető közönségével találkozott.

miskolcon, a ,,fesztivál palotában, folytatódott a mozi-és a tv kategóriába tartozó filmek vetítése./mti/

--

- 26 -

15.15/um

ll

bb 47. fának rohant a kölcsönzött motorkerékpárral

t fe/mm bh hk

1969. április 17.

halálos közlekedési baleset történt magyaralmás határában. ifjabb deres imre 36 éves segéd munkás egy kölcsönzött motorkerékpárral áttért a menetirány szerinti baloldalra és ott egy utszéli fának rohant, s a helyszínen meghalt.

cs. farkas imre 43 éves lakatos személygépkocsijával nem adta meg az elsőbbséget a baross utcában és egy motorkerékpárost utvonálának megváltoztatására kényszerített. ennek következtében a motorkerékpáros elütötte kereszties lászlóné 60 éves nyugdíjast, majd a jármű egy tehergépkocsinak ütközött. a karambolnál kereszties lászlóné súlyos, a motorkerékpár vezetője és utasa könnyebben megsérült.

a x., kerületben a pongrác ut és a salgótarjáni ut kereszteződésében tovas andrás 26 éves sofőr személygépkocsival szabálytalanul kanyarodott és összeütközött egy motorkerékpárral, amelynek vezetője őri rudolf 20 éves ipari tanuló és utasa spiegl béla 23 éves érdi lakatos súlyos sérülést szenvedett. a személygépkocsi vezetője ellen eljárás indult./mti/

--

bb 48. halálos baleset

t fe/mm bh

1969 április 17.

történt a csepeli szabadkikötőben, az élelmiszeripari javító-és szerelőipari vállalat rakodótelepén. a hirtelen támadt szélvihar feldöntött egy malomipari gépalkatrészeket tartalmazó súlyos ládát, amely a 72 éves ring emilre zuhant. az idős ember a helyszínen meghalt./mti/

--

bb 49. lakástűzet okozott

t fe/mm bh hk

1969. április 17.

halász józsef 19 éves rokkant a xi. kerület duránci utca 14 szám alatti lakásban. benzint locsolt a cserépkályhába bekészített tüzelőre, s begyújtás közben az üvegben levő benzin is lángalobbant. a tűzoltóknak sikerült a tüzet eloltaniok. halász józsef azonban súlyos, nővére könnyebb égési sebeket szenvedett, a mentők mindkettőjüket kórházba szállították./mti/

--

15.25 bh

ll

- 27 -

bb 50 május 1-től módosul a szén termelői ára - a miniszteri utasítás fogyasztói árakra nem vonatkozik

1 tz/hné je bh hk

1969. április 17.

a nehézipari miniszter az országos anyag- és árhivatal elnökével egyetértésben az utasítást adott ki a hazai termelésű szénfélések termelői eladási áráról. az utasítás részletesen meghatározza a termelői ár kiszámításának módszerét, a minőség megállapításának, az előszámlázásnak és az elszámolásnak a módját, a felárak felszámításának lehetőségeit és a szállításra vonatkozó előírásokat.

az utasítás kiadásának célja - mint a minisztérium jogügyi osztályán elmondták - az, hogy a szénbányászatot az árakkal is érdekelttérbe tegye a kitermelés racionalizálásában. összességében számítva ugyanis a szénbányák árbevétele változatlan marad, ezen belül azonban az egyes szénfajták termelői ára, vagyis a belső árarányok megváltoznak, mégpedig úgy, hogy a különböző fűtő értékű szének ára jobban tükrözi a kereslet és a kínálat viszonyát, a termelői árak tehát ezután hibetlenebben fejezik ki a használati értékarányokat.

az utasítás a fogyasztói árakat nem érinti. egyébként is az év eleje óta a szén fogyasztói ára már nem a fix, hanem a maximált árak kategóriájába tartozik, ami azt jelenti, hogy az árat emelni nem szabad, csökkentésének viszont nincs akadálya.

az utasítás május 1-én lép hatályba./mti/

szekesztőség figyelmébe

a mai bb 33. sz. hírünk címében a név helyesen:

d o z m a i jános

/mti/

15.50/e

M

- 28 -

bb 51. négyéves küzdelem - víztelenítették a tatabányai 14/a aknát

vid/kz/ fné ka bh hk

1969. április 17.

befejeződött a tatabányai 14/a akna víztelenítéséért négy évvel ezelőtt megindult, s mindvégig rendkívüli erőfeszítéseket követelő küzdelem. az új aknát annakidején ugynevezett aktív vízvédelmi célból kezdték mélyíteni. ezzel akarták „megcsapni”, a szénmedence karsztvizét, hogy ily módon többmillió tonna, víznívó alatt elhelyezkedő szénre tegyenek hozzáférhetővé. az ivóvíz tisztaságu karsztvíz felszínre hozásával pedig tatabánya és a környező települések vízellátását szándékoztak megoldani. a nagyszabású terv végrehajtását egy 1965-ben bekövetkezett katasztrófális vízbetörés akadályozta meg. percenként 30 köbméter víz zudult a már jórészt elkészült aknába. a vízbetörés lokalizálására először egy külszínről mélyített furólyukon át juttattak óriási mennyiségű homokot, követ és cementet a mélybe, hogy eltömjék vele a vízbetörést. később mikor a vízbeáramlás csökkent, s már leszállhattak az aknába, a vízbetörés közvetlen közelébe furt lyukon át rinting 30 vagonnyi cementet préselték a kőzet repedéseibe. ezzel sikerült a víz útját véglegesen elzárni. a négy évig tartó küzdelem eredményes befejeztével az aknamélyítő csapatok folytatják a földalatti szivattyukamrák és a csapoló vágatok építését. az akna - a szénmedence legjelentősebb vízvédelmi létesítménye - a tervek szerinti 1972-ben készül el./mti/

bb 52. 400 ezer négyzetméteren fólia alatt nőnek a primőrök - műanyagok mezőgazdasági hasznosításáról tanácskoztak készthelyen

vid/kz ká bh hk

1969. április 17.

1975-ig csaknem tizszeresére, összesen 20 ezer tonnára nő a mezőgazdaságban felhasználható műanyagok mennyisége - mutatnak rá a készthelyi agrártudományi főiskolán csütörtökön megrendezett tanácskozáson. neves mezőgazdasági szakemberek, valamint a műanyagkutató és az ipar képviselői, a műanyagok mezőgazdasági felhasználhatóságáról tartottak előadásokat.

folyt/köv./
16.15/e

- 29 -

M
1402 Dm

bb 52. /400 ezer négyzetméteren.../ 1folyt. bh

a szintetikus anyagok a mezőgazdaság szinte valamennyi ágában betörtek, segítségükkel korszerűsíthetők a hagyományos módszerek, berendezések. dr. somos andrás akadémikus hangsúlyozta, hogy a primórtermesztésben óriási jövője van a műanyagfóliáknak. az elmúlt évben csupán 120 ezer négyzetméteren alkalmazták a műanyagfóliákat, s ebben az évben már 400 ezer négyzetméternyi fólia takaró alatt fejlődnek a primőrök. a műanyagok alkalmazása a kertészetekben olcsó és gazdaságos.

dr. járányi gyöngy tanszékvezető egyetemi docens elmondotta, hogy hazánkban szerény számítások szerint negyed millió hold vár alag csövezésre, azaz drénezésre. ezen a területen a talaj normális vízgazdálkodása csak a földalatti mesterséges csatornák segítségével biztosítható. az eddigi eljárás - amely során égetett cserépből készítették a föld mélyén húzódó levezetőket - rendkívül költséges és munkaigényes. a műanyagok alkalmazása ezen a területen is nagy változást hozott. a műanyagcsövek ára csaknem fele a cserépcsatornákénak, és a levezetés új módszereit a keszthelyi agrártudományi főiskola munkatársai dolgozták ki./mti./

..-

bb 54. folytatta munkáját a nemzetközi mezőgazdasági szakszervezeti ülészak

jf/mm je bh -cz

1969. április 17.

a divsz székházában csütörtökön folytatta munkáját a mezőgazdasági, erdészeti és ültetvényes dolgozók nemzetközi szövetségének bizottságának xvi. ülészak. a mezőgazdasági dolgozók legtekintélyesebb, 23 millió tagot számláló nemzetközi szervezetének vezetői olyan egységes szakszervezeti politika kialakításának lehetőségét vitatták meg, amellyel az eddiginél is eredményesebben vehetik fel a harcot a nagy tőkés monopóliumok szervezkedése és a munkaadók összehangolt támadása ellen. az ülésen felszólalt s. stimilli, a szövetség titkára, aki két külön szakmai bizottság létrehozására terjesztett elő javaslatot. a titkár ugyanakkor a különböző földrészekre szakszervezeti felelősök kijelölését indítványozta a szervezeti egység erősítése érdekében. ezután több külföldi szakszervezeti vezető fejtette ki álláspontját az időszerű témákról.

az ülés pénteken folytatódik./mti/

16.33/e

- 30 -

le
1402 Dm

bb. 53. hideg, napos idő a hét végén?

1 jf/mm/e cz ie

1969. április 17.

a meteorológiai intézet többnapos előrejelzése szerint a hét végén nagyobb felmelegedésre és egyáltalán az időjárás különösebb megváltozására nem lehet számítani. a meteorológusok szerint a vikend programjának összeállításánál sajnos tekintettel kell lenni arra, hogy a hétfőn északi irányból betört hideg levegő már egész kontinensünket elborította. a hűvösebb légáramlás otthonosan érzi magát földrészünkön: egyelőre még csak fel sem tűnt valamiféle délies vagy nyugati enyhébb levegőtömeg, amely kimozdíthatná helyzetét. a távprognozsis szerint némi öröm az ürömben: kitartó esőzésre nem kell számítani és néhány órás napsütés erejéig várhatóan minden nap kegyes lesz majd hozzánk a természet. az északias irányú erős szél azonban továbbra is megmarad.

mindent egybevetve: a vikend várhatóan az évszakhoz képest 3-4 fokkal alacsonyabb hőmérséklettel köszönt majd ránk. nagyjából olyan lesz az idő, ahogy március végén „illene”, az autós és gyalogos kirándulók ne feledkezzenek meg arról, hogy helyenként erős széllelkésekkel záporok várhatók. és gondolni kell arra is, hogy bár a naptár április 19, 20-át ír majd, mégis éjszakai fagyok várhatók. /mti/

..-

bb. 55. a mahart tájékoztatója

k/hbj/e ie cz

1969. április 17.

a mahart közli, hogy április 19-től kezdve munkaszünet előtti napokon megindítja a soroksári duna-ágban a ferencvárosból 14 óra 30 perckor induló és dömsödig közlekedő menetrend szerinti személyhajó-járatát. április 19-től munkaszünet előtti és munkaszüneti napokon közlekedik budapest-visegrád-esztergom-budapest között a sirály szárnyashajó is. /mti/

16.37/e

- 31 -

le
1402 Dm

bb 56. elhunyt horváth imre

mm bh- cz

1969. április 17.

a szocialista hazáért érdemrend tulajdonosa. temetése 1969. április 21-én, hétfőn 15 órakor lesz a kispesti új-temetőben.

mszmp v. kerületi pártbizottság

/mti/

bb 57. szabin markov,

k ol/gk bh -cz

1969. április 17.

a szófiai nemzeti opera baritonistája csütörtökön budapestre érkezett. pénteken a rigoletto, vasárnap a nabucco címszerepét éneklte az erkel színházban./mti/

bb 58. tudományos ülészek eötvös loránd halálának 50. évfordulója emlékére

t fe/mm bh -cz

1969. április 17.

a nagy fizikusnak, eötvös lorándnak halála 50. évfordulója alkalmából a magyar tudományos akadémia, az eötvös loránd tudományegyetem, a magyar állami eötvös loránd geofizikai intézet, az eötvös loránd fizikai társulat, a magyar geofizikusok egyesülete és a bolyai jános matematikai társulat csütörtökön tudományos ülészeket rendezett az elte aulájában. a tudományos ülészeket - amelyen részt vett dr. plinszky károly művelődésügyi - miniszterhelyettes és a magyar tudományos élet számos vezető képviselője - rusznyák istván akadémikus, a magyar tudományos akadémia elnöke nyitotta meg.

- eötvös loránd olyan tudós volt, aki munkájával nagy mértékben hozzájárult a tudományos, illetve a társadalmi haladáshoz - mondotta többek között - tanári és kutatói működése során felismerte azt, a ma már közhelyszámba menő tény, hogy a köz javán munkálkodó tudós és nevelő nem zárkozhat a laboratórium és a tanterem falai közé. megállapítása, amely ez ünnepi ülés jelmondata is: „ a tudomány zászlaját olyan magasra kell emelnünk, hogy azt hazánk határain túl is meglássák és megadhassák neki a kellő tiszteletet, - vezérfonal volt számára ezért küzdött mint egyetemi tanár, s mint kulturpolitikus.

/folyt. köv./
17.11/-s

17.11.1969

- 32 -

bb 58. /tudományos ülészek...1. folyt/ bh

az ünnepi megnyitó után nagy károly, a magyar tudományos akadémia levelező tagja, az elte rektora eötvös loránd tudományos közéleti és nevelői tevékenységét méltatta előadásában. marx györgy, a fizikai tudományok doktora, eötvös aktuálítása, „ egyed lászló, az mta lev. tagja „ eötvös munkássága és a geofizika modern problémái, címmel tartotta meg nagy érdeklődéssel kísért előadását. a délelőtti ülészekon ezután ünnepélyesen átnyújtották az eötvös loránd fizikai társulat emlékérmét renner jánosnak, a névadó egykori munkatársának, s a magyar geofizikusok egyesülete eötvös loránd emlékérmét dr. tárczy-hornoch antal akadémikusnak.

a déli szünet után a tudományos ülészek az elte fizikai tanszékének nagy előadó termében folytatott munkáját. rybár istván, a fizikai tudományok doktora „ eötvös loránd egyénisége, munkássága és személyes élménye, „ renner jános, a műszaki tudományok doktora „ eötvös loránd gravitációs vizsgálatai, „ haáz istván, a műszaki tudományok kandidátusa „ eötvös loránd kutatásainak geodéziai jelentősége, címmel tartott előadást. a tudományos ülészek szigetgyörgy akadémikusnak, az eötvös loránd fizikai társulat főtárcsájának zárszavával ért véget.

az évforduló alkalmából a tudományos ülészeket rendező intézmények képviselőiben dr. nagy károly rektor megkoszorúzta az elte fizikai tanszékén eötvös loránd emléktábláját./mti/

bb 60. losonczy pál az elnöki tanács elnöke

bh -cz

1969. április 17.

táviratban üdvözölte dr. osvaldo dorticos torradot, a kubai köztársaság elnökét 50. születésnapja alkalmából./mti/

17.45 bh

17.11.1969

- 33 -

bb 59.. magyar - lengyel barátsági hét kezdődött baranyában

vid/ká bh -cz

1969. április 17.

magyar-lengyel barátsági hetet rendez április 17 és 22 között baranyában a hazafias népfront megyei bizottsága. a központi ünnepséget csütörtökön délután tartották. kiss istván, a népfront városi elnöke mondott megnyitót, majd edward debicki a lengyel kultúra igazgatója méltatta a magyar és a lengyel nép barátságát. az ünnepségen a bányaváros diákifjúsága lengyel népdalokat, verseket adott elő, majd filmet vetítettek a baráti nép életéről. a művelődési ház előcsarnokában „mai lengyelország” címmel kiállítás nyílt. a hét további napjain mohácson, szentlőrincen és szigetváron rendeznek ünnepséget./mti/

--

bb 61 meghalt belgyár andrás

vid/kz bh -cz

1969. április 17.

csütörtökön délután 47 éves korában váratlanul elhunyt belgyár andrás a nagylétei arany kalász termelőszövetkezet elnöke, a tot verseny és propaganda bizottságának elnöke. nagylétei nevelkedett, majd iskolai tanulmányai után falujában tanított és volt iskolaigazgató. ő alakította meg a nagylétei arany kalász termelőszövetkezetét. amely irányításával az ország legjobb közös gazdaságainak a sorába emelkedett. tisztelték, szerették nemcsak a községben, hanem egész hajdu-bihar megyében. ennek kifejezője volt, hogy amikor megalakultak a területi szövetségek a debrecen és környéke tsz szövetség elnökévé választották./mti/

--

em b a r g ó 19 óráig

bb 62. diplomáciai kapcsolatot létesítettek nagykövetségi szinten magyarországi és peru között

bh -cz

1969. április 17.

a magyar népköztársaság és a perui köztársaság kormányai megállapodtak, hogy országaik között diplomáciai kapcsolatot létesítenek nagykövetségi szinten. a megállapodást edgardo mercado jarrin brigádtábornok, perui külügyminiszter, illetve dragon ferenc a magyar népköztársaság buenos-airesi nagykövete írta alá limában./mti/

--

- 34 -

17.50 bh

1969. máj. 1902. Dm

bb 63. a kazah küldöttség és művészegyüttes szabolcsban

vid/kz ká bh -cz

1969. április 17.

hazánkban tartózkodó kazah küldöttség és állami népi együttes csütörtökön nyiregyházára látogatott. a delegáció tagjait szabolcs-szatmár megye határán a párt, a tanács, a hazafias népfront és a magyar szovjet baráti társaság megyei vezetői köszöntötték. nyiregyházán dr. gombás sándor, a megyei pártbizottság titkára fogadta a vendégeket és tájékoztatta őket a megye társadalmi, gazdasági és kulturális életéről. az üdvözlésre sz.n. imasev, a küldöttség vezetője válaszolt.

a fogadás után a kazah küldöttség tagjai a megyei és városi vezetők részvételével megkoszorúzták a szovjet hősök emlékművét, a délutánt városnézéssel töltötték.

a vendégek tiszteletére este a nyiregyházi móríc zsigmond színházban díszünnepséget rendeztek, amelyen megjelent dr. gombás sándor, a megyei pártbizottság titkára, dr. p. szabó gyula, a megyei tanács vb elnökhelyettese, murczkó károly, a városi pártbizottság első titkára, bíró lászló, a városi tanács vb. elnöke, koncz károly, a hazafias népfront megyei titkára. ott volt i.i. bagyul, a szovjetunió budapesti nagykövetségének első titkára.

kovács józsef, a nyiregyházi tanárképző főiskola igazgatója, a magyar-szovjet baráti társaság elnöke nyitotta meg az ünnepséget, majd sz. n. imasev, a kazah kommunista párt központi bizottságának titkára, a küldöttség vezetője mondott beszédet. a díszünnepség második részében a kazah állami népi együttes mutatta be műsorát. a nagyszerű előadás után az együttest virágkosárral köszöntötték./mti/

--

bb 64. egyessza-est szegeden

vid/kz ká -cz

1969. április 17.

szeged testvérvárosa egyessza felszabadulásának huszonötödik évfordulója alkalmából április 10. és 23. között ukrán napokat tartanak a délalföldi nagyvárosban. ennek keretében csütörtökön este a vörösmarty utcai művelődési központban egyessza-estet rendeztek. az esten egyesszai és szegedi költők versei és kóruszámok hangzottak el. /folyt.köv./

- 35 -

19.09 bh

1969. máj. 2032. Dm

bb 65. belga szimpoziium budapesten

1 sz je bh -cz

1969. április 17.

csütörtökön a gellért szállóban szimpóziiumot rendezett a sobeled belga kormány és a belga bankok közös szervezete, amely a belga ipari termékek külföldi propagálásával, üzleti kapcsolatok, kooperációk kialakításával foglalkozik. az intercooperation Rt magyar ügynöki vállalat és a hungexpo szervezésében lezajlott szimpóziiumon belga mérnökök, egyetemi tanárok, mezőgazdasági szakemberek tartottak előadást az elumínium növényházak alkalmazásáról, az új típusú vágóhidak és hűtőházak konstrukciós és egészségügyi kérdéseiről, valamint a modern szarvasmarha és sertésnevelő üzemek berendezéséről.

a sobeled delegációjának budapesti tartózkodása alkalmat nyújt arra, hogy a belga szakemberek tárgyalásokat folytassanak a magyar ipar, mezőgazdaság és külkereskedelem képviselőivel kereskedelmi kapcsolatok és gyártási kooperációk kialakításáról./mti/

-.-

bb 66. a finn nagykövet fogadása

t ol;se bh -cz

1969. április 17.

erdem olavi raustila, a finn köztársaság budapesti nagykövete csütörtökön fogadást adott a magyar-finn kulturális vegyes bizottság 1970-71 evi munkatervének aláírása alkalmából. a meleg baráti hangulatú fogadáson részt vett vainö kaukonen, a vegyes bizottság finn albizottságának elnöke, dr. hajós györgy akadémikus, a magyar albizottság elnöke, dr. rosta endre a kulturális kapcsolatok intézetének ügyvezető elnöke, a magyar albizottság tagjai, kurtán sándor a külügyminisztérium csoportfőnöke, a külügyminisztérium és a kki több vezető munkatársa, továbbá társadalmi és kulturális életünk számos ismert személyisége./mti/

- 36 -

19.13 bh

1955 no
2030 Dm

bb 67. megalakult a magyar kereskedelmi kamara szovjet tagozata

t sz/fné je bh -cz

1/69. április 17

a külkereskedelmi minisztérium tanácstermében csütörtökön tartotta ünnepélyes alakuló közgyűlését a magyar kereskedelmi kamara szovjet tagozata. részt vett az ülésen e.p. pitovranov, a szovjetunió öszzövetségi kereskedelmi kamarájának első elnökhelyettese és sz. p. ljubimov, a kamara nemzetközi főosztályának vezetője. ott volt b. k. puskin, a szovjetunió magyarországi kereskedelmi képviselője.

az ülést kallós ödön, a magyar kereskedelmi kamara elnöke nyitotta meg, majd féderer adolf, a külkereskedelmi minisztérium főosztályvezetője tartott tájékoztatót a magyar-szovjet kereskedelmi kapcsolatok csaknem két és félévtizedes fejlődéséről és a további távlatokról. 1947-ben a magyar-szovjet kereskedelmi forgalom értéke mindössze 25 millió rubel volt, az 1969-re tervezett forgalom pedig már megközelíti az 1.3 milliárd rubelt. mint ajmeretes magyarország legnagyobb kereskedelmi partnere a szovjetunió, és részesedése összforgalmunkban megközelíti a 40 százalékot. a szovjetunió szállítja nyersanyag importunknak csaknem felét, - egyes alapanyagoknak, energia-hordozóknak lényegében teljes egészét és a magyar ex-port-késztermékek mintegy 50 százalékát a szovjetunió vásárolja, eddig öt éves időszakonként csaknem megkétszereződött a magyar-szovjet árucseré. a következő tervidőszakban is számítunk arra, hogy évente mintegy 10-12 százalékkal emelkedik a forgalom, s ez összhangban lesz népgazdaságunk fejlődésével.

felszólalt a közgyűlésen és üdvözölte a tagozat megalakulását e.p. pitovranov és b.k. puskin. a közgyűlésen megválasztották a tagozat vezetőségét, amelynek elnöke kiss istván, a komplex külkereskedelmi vállalat vezérigazgatója.

e. p. pitovranov az mti munkatársának a következőnyilatkozatot adta:

- a kamarákon belüli szekciók kölcsönös létrehozásának gondolatát magyar partnereink vetették fel, s mi örömmel támogatjuk, valósítjuk meg ezt a kezdeményezést, mert célja a sokoldalú gazdasági kapcsolatok bővítése, az államközi megállapodások végrehajtásának elősegítése. különösen örülünk annak, hogy e kamarai szekció tervei közé tartozik a szovjetunióból származó magyar gépipport figyelemmel kísérése, fokozásának elősegítése./folyt.köv./

- 37 -

1955 no
2030 Dm

bb 64. / egyessza est... m folyt. / bh

a tömörkény istván gimnázium és szakközépiskola irodalmi szin-
pada tagjainak tolmácsolásában. /mti/

--

bb 69. időjárásjelentés

bh -cz

1969. április 17.

xüvő s marad az idő

várható időjárás pénteken estig: felhőátvonulások, futó
zaporokkal, hózáporokkal. élénk, időnként erős észak-nyugati
északi szél. hűvös idő. várható legmagasabb nappali hőmér-
séklet pénteken: 10 fok körül. /mti/

--

bb 67./ megalakult a magyar... /folyt. bh

az a tény, hogy a szovjet szekció tevékenységében részt vesz a
magyar iparvállalatok többsége, azzal a reménnyel tölt el bennün-
ket, hogy a magyar vállalatok egyrészt jobban megismerkedhetnek
a szovjet ipar legújabb gyártmányaival, másrészt jól propagálhat-
ják a magyar exportcikket a szovjetunióban. a szekciók megalak-
ulását olyan lépésnek tekintjük, amely segíti a piaci kap-
csolatok bővítését, az új gazdaságirányítási rendszer hatékonyabb
működését. a szovjetunió összszövetségi kamarájának vezetősége
elhatározta, hogy moszkvában is rövidesen létrehozza a magyar
szekciót.

a tagozat megalakulása alkalmából kallós ödön, a magyar
kereskedelmi kamara a városligeti Gundel étteremben fogadást
adott. /mti/

--

- 38 -

20.00 bh

20³⁰ mo

20³⁰ Du

bb 68. embargó 24 óráig!

közlemény a kölcsönös gazdasági segítség tanácsa ülészakának
összehívásáról

bh -cz

1969. április 17.

előzetes megállapodás szerint április 23.-án moszkvában a
kgst tagországok kommunista és munkáspártjainak vezetői és a
tagországok kormányfői részvételével megnyílik a kölcsönös
gazdasági segítség tanácsának ülészaka. /mti/

--

- 38 -

bb 70. rövid ideig szünetelt a villamos forgalom a bartók
béla uton

t jf/jf bh -cz

1969. április 17.

csütörtökön délután, röviddel öt óra előtt áramszolgá-
latási zavar miatt leállt a forgalom a bartók béla uton, a kör-
ter, és a gellért tér közötti szakaszon. a budapesti közleke-
dési vállalat műszaki ügyelete nyomban a helyszínre érkezett
és negyven perc alatt elhárította az üzemzavart. az áramszünet
idején a bartók béla ut említett szakaszán autóbuszokkal,
átszállással bonyolították le a forgalmat. /mti/

--

bb 71. filmkocktél az ndk nagykövetségén

ti fe/se bh -cz

1969. április 17.

heinz knobbe a német demokratikus köztársaság nagykövetségé-
nének ideiglenes ügyvivője csütörtökön este filmkocktél adott
a nagykövetségén. bemutatták az „egy nagyváros slágerei”,
című budapestről készült ndk televíziós filmet. a vendégek
soraiban megjelent a külügyminisztérium, a művelődésügyi minisz-
térium és a kulturális kapcsolatok intézetének több vezető be-
osztású munkatársa, a magyar sajtó, rádió és televízió számos
ismert személyisége. a meghívottak soraiban voltak, a film ndk-
beli és magyar alkotói közül többen. a megjelentek nagy tet-
széssel fogadták a budapest mindennapi életéről, a főváros szép-
ségeiről készült filmét, amelyet a magyar televízió is rövidesen
sugározni fog. /mti/

--

20²⁵ mo

- 39 -

bb72. a hazánkban tartózkodó

bh

1969. április 17.

keita n, famara-t a guineai demokrata párt politikai bizottsá-
gának tagját kereskedelmi, posta és távközlési minisztert
csütörtökön fogadta komocsin zoltán az mszmp polttikai bizott-
ságának tagja, a kb titkára és baráti eszmecsereét folytattak
a két pártot kölcsönösen érdeklő kérdésekről, valamint néhány
nemzetközi jellegű problémáról. /mt1/

21⁰⁵

40

a szerkesztőségek figyelmébe !

ma! bb 40. számú hírünk /dr. biró józsef/ 1.bekezdésének
3.-4 sorában a szöveg helyesen :

a japán külügyminiszter budapesti látogatásakor.....

x x x

a szerkesztőségek figyelmébe !

ma! bb 43. számú hírünk / a magyar nyelv hete../
1.bek. 4.- 5. sorában a szöveg helyesen :

grétsy lászló kandidátus, a szakosztály alelnöke
csütörtökön

x x x

a bb 72. számú hírünkben : keita n, famara nevében
az „n,, betű után élaposztrof irandó.
/mt1/

--

21.32/-s

21³⁴

41

bb 73. hazaérkezett puja frigyes

-cz bh

1969. április 17.

puja frigyes a külügyminiszter első helyettese, aki otto winzernek, az ndk külügyminiszterének meghívására hétfőtől az ndk-ban tartózkodott, csütörtökön visszaérkezett budapestre./mtl/

--
vége

22.02 bh

2205/h

42

MTI.

Kiadja a Magyar Távirati Iroda. Budapest, I. Fém-utca 5-7. Telefon: 159-490, 359-590

A szerkesztésért és kiadásért a vezérigazgató felel.

p r a l a m e n t

1969. április 17.

bkk.1. apró antal expozéja

sl/gk/zs/gy/bs

1969. április 17.

az alábbiakban a szerkesztőségek rendelkezésére bocsátjuk apró antalnak, a minisztertanács elnökhelyettesének expozéját, amely az országgyűlés csütörtök délelőtti ülésén hangzik el. a beszéd embargós - feloldásig!

x x x x

tisztelt országgyűlés!

most, amikor az országgyűlés elé kerül a magyar-csehszlovák barátsági, együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási szerződésről szóló törvényjavaslat, mindenképp szeretnék emlékeztetni arra, hogy milyen történelmi jelentőségű lépés volt kerekén 20 esztendővel ezelőtt a két ország közötti első barátsági, együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási szerződés megkötése.

a szocializmus felépítéséért harcoló népeink testvéri barátsága teremtette meg mindkét országban a szilárd alapot kapcsolataink évtizedekre szóló fejlődéséhez. a szerződés megkötése óta eltelt idő igazolta, hogy szilárd volt ez az alap, mert a hatalmat a munkásosztály vette a kezébe és a kommunisták irányították mindkét ország dolgozóinak alkotó munkáját. e nagy történelmi változásokat mindenekelőtt az tette lehetővé, hogy a szovjetunió legyőzte a német fasizmust, felszabadította magyarországot és csehszlovákiát. népeink a szovjetunió sokoldalú segítségével kezdték hozzá az új társadalmi rend megteremtéséhez, amelyért a magyar és a csehszlovák nép legjobbjai évtizedeken át küzdöttek.

/folyt. köv./

- 1 -

Zel

parlament

bkk. 1. / apró.... 1. folyt./ gy

az 1949-ben aláírt szerződés kifejezte szocializmust építő népeink érdekeit és ez egyben megfelelt a szocialista országok közössége érdekének is. két évtizeddel ezelőtt a szerződésben foglalt elvek és célok mindkét ország számára hasznosnak, időtállóan bizonyultak. országaink között a szocialista építés előrehaladásával mind sokrétűbbé váltak az államközi, a társadalmi kapcsolatok. önmagában az a tény, hogy barátságunkat és együttműködésünket államközi egyezményben, szerződésben rögzítettük, kedvezően hatott állami és társadalmi életünk minden területére.

jóleső érzéssel nyugtázhattuk, hogy a két ország politikai, gazdasági, kulturális vezetőinek, pártmunkásainak gyakori találkozásai érlelik és továbbfejlesztik együttműködésünket. az utóbbi években a kölcsönös megismerés valóban tömegméretűvé vált. öröndetesen fejlődött a két ország turista-forgalma, amelynek bővülésével száz- és százezrek ismerkedtek meg csehszlovákia és magyarország életével, elért eredményeivel. a sokrétű együttműködés mellett ezeknek a tömeges utazásoknak is szerepük volt abban, hogy végleg ledőltek népeink között azok a válaszfalak, amelyeket a felszabadulás előtt az uralkodó osztályok mesterségesen emeltek.

az elmúlt évek során országaink között széleskörű árucserreforgalom alakult ki és fejlődik a műszaki-tudományos együttműködés is. árucserreforgalmunk az elmúlt év végéig - 1950-hoz viszonyítva - több mint ötszörösére növekedett, s meghaladja az évi 300 millió rubelt. az 1966-70-es évekre megkötött hosszulejártu kereskedelmi megállapodás további növekedést irányoz elő.

barátsági, együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási szerződésünket kiegészítik a kormányaink által jóváhagyott kulturális egyezmény is. a magyar-csehszlovák kulturális munkabizottság tevékenysége, eredményei elősegítik a két ország kulturális, oktatási és tudományos intézményeinek együttműködését.

/folyt. köv./

Zeli

parlament

bkk. 1. / apró.... 2. folyt./ gy

kapcsolataink vázlatos áttekintése alapján - melyet bőven kiegészít mindannyiunk személyes tapasztalata - a közösen végzett eredményes munka jóleső tudatával állapíthatjuk meg, hogy a magyar-csehszlovák barátsági, együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási szerződés jól szolgálta az elmúlt husz év alatt szocializmust építő népeink érdekeit.

tisztelt országgyűlés!
képviselőtársaim!

a magyar népköztársaság és a csehszlovák szocialista köztársaság társadalmi és gazdasági életében, valamint a nemzetközi helyzetben husz év alatt végbement jelentős változások egyrészt lehetővé, másrészt pedig indokolttá tették új barátsági szerződés kidolgozását és aláírását. olyan új szerződés kidolgozására és megkötésére került sor budapesten, amely híven tükrözi a két ország szocialista építőmunkájában elért eredményeket, a politikai, gazdasági, tudományos, kulturális téren elért sikereket, meghatározza jövő fejlődésünk irányát, s figyelembe veszi a nemzetközi helyzetben bekövetkezett változásokat, a szocializmus ügyéért érzett közös felelősségünket.

az új barátsági, együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási szerződés, amelyet most a tisztelt országgyűlésnek elfogadásra ajánlunk, 1968. június 14-én került aláírásra budapesten. a benyújtott törvényjavaslatban a további együttműködésünkre vonatkozó elvek, célok és maga a törvényjavaslat indoklása is mutatja, hogy együttműködésünket nem a napi politika szemszögéből néztük; hogy olyan törvényjavaslatot ajánlunk elfogadásra és beiktatásra, amelyet - szerződésnéként - a csehszlovák szocialista köztársasággal való további együttműködésünket hosszú évekre szóló szocialista perspektíva szem előtt tartásával írtunk alá.

/folyt. köv./

Zeli

parlament

bkk. 1. / apró... 3. folyt./ gy

hangsúlyozni szeretném: az elmondott indoklás mellett azért is fontosnak tartjuk ezt a szerződést, mert - kétoldalú együttműködésünkön túlmenően, erősíti a többi szocialista országgal kialakított szövetségi rendszerünket is. mindkét ország tagja a varsói szerződésnek, amely a szocialista világ védelmének erős bázisa. ez a szövetség az elmúlt évtizedben bebizonyította fontos szerepét az európai béke, a társadalmi haladás és a világbéke szempontjából. mindkét ország tagja a kölcsönös gazdasági segítség tanácsának, amelynek 20 éves tevékenységét, eredményeit nagyra értékeljük. a kgst keretében kialakult gazdasági együttműködés jelentősen hozzájárult országaink szocialista fejlődéséhez. gazdasági együttműködésünk is az egyenjogúság tiszteletben tartásán alapul.

mindezeket a közös célokat figyelembe véve joggal szögezi le az új barátsági, együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási szerződés, hogy a két országnak a szocialista internacionalizmus elvein nyugvó testvéri barátsága, sokoldalú együttműködése és a kölcsönös segítségnyújtás megfelel mindkét ország népei és az egész szocialista közösség érdekeinek. a szerződés szellemének megfelelően államaink együttműködnek a szocializmus építésében, vívmányainak megvédésében. a szerződő felek kifejezik elhatározottságukat, hogy teljesítik a varsói szerződésből fakadó kötelezettségeiket, hogy külpolitikájukban következetesen érvényesítik a különböző társadalmi rendszerű államok békés egymás mellett élésének elvét, hogy törekedni fognak az európai béke és biztonság megszilárdítására, a nyugatnémet militarizmus és revansizmus agresszív erőinek a megfékezésére.

az aláírt új barátsági, együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási szerződés alapelvei világosan bizonyítják, hogy a magyar népköztársaság és a csehszlovák szocialista köztársaság népeinek érdekei a jelen helyzetben és a jövőt illetően is azonosak.

/folyt. köv./

Zeli

- 4 -

parlament

bkk. 1. / apró.... 4. folyt./ gy

ebből következik, hogy álláspontunk a szocialista országok közösségét érintő alapvető kérdésekben, valamint azoknak a nemzetközi problémáknak megítélésében, amelyek az emberiség békés fejlődését elősegítik Európában és az egész világon - azonosak.

egyértelmű van közöttünk abban, hogy a szocialista országok védelmi szövetségét, a varsói szerződést mindkét ország olyan szervezetnek tartja, amely a tőkés országok agresszív jellegű katonai tömbjével, a nato-val szemben egyesíti a tagállamok védelmi erőit, és a fegyveres fenyegetésekkel szemben biztosítja a szocializmus békés építését. államaink jól fel-fogott érdeke tehát, hogy mindaddig, amíg a tőkés országok katonai szövetsége fennáll, politikailag, katonailag és szervezetenként erősítsék a varsói szerződést. ez a közös törekvés hatotta át s vezette munkájukban küldöttségeinket a varsói szerződés politikai tanácskozó testületének legutóbbi budapesti ülésén is.

közösen írtuk alá azt a nagyjelentőségű okmányt, amely felhívással fordult valamennyi európai államhoz annak érdekében, hogy egyesítsék erőfeszítéseiket az európai béke és biztonság megszilárdítására. az egész világon visszhangra találtak a felhívásban megfogalmazott szavak. mind szélesebb körű megértésre talál az az érv, hogy a történelem akaratából egy kontinensen élő népek akkor szavathatják az igazi biztonságot és a szilárd békét, ha - társadalmi berendezkedésükre való tekintet nélkül - szándékaikkal, tetteikkel és minden erejükkel a feszültség enyhítését szolgálják. a realitások figyelembevételével célul tűzhetjük ki a megérett, közös érdekű nemzetközi problémák megoldását, a sokoldalú együttműködés kialakítását összeurópai alapon.

országgyűlésünk fórumán is szeretnénk hangsúlyozni - amit a varsói szerződés politikai tanácskozó testületének az európai országokhoz intézett felhívása is ismételtén megálapított - hogy célunk az európai népek, országok békés együttműködése feltételeinek megteremtése, a feszültségi góccok felszámolása.

/folyt. köv./

Zeli

- 5 -

parlament

bkk. 1. / apró... 5. folyt./ gy

Javasoljuk, hogy abból induljunk ki, amit a varsói szerződés tagállamainak budapesti felhívása tartalmaz: „a jószomszédi viszonyhoz, a bizalom megteremtéséhez és az egymás megértéséhez vezető út valamennyi európai ország népeinek és kormányainak akaratától és erőfeszítéseitől függ. napjaink európa - ahogy a második világháború után kialakult - több, mint 30, nagy és kicsi, különböző társadalmi rendszerű, földrajzi elhelyezkedésű és érdekű országot jelent. a történelem akaratából azonban egymás mellett kell élniük és ezen a tényen senki sem változtathat,„

mint mondtam, a felhívás megértésre, visszhangra talált a hivatalos körökben és a világ közvéleményében egyaránt. az európa békéjéért felelősséget érző, józanul és reálisan gondolkodó államférfiak, politikusok egyetértéssel ve- lünk abban, hogy időszerű lenne összehívni egy összeurópai konferenciát.

mindzert azért jelenthetjük ki határozottan és a tények ismeretében, mert a magyar népköztársaság kormánya abban a megtiszteltetésben részesült, hogy megbízást kapott a varsói szerződés politikai tanácskozó testületétől: továbbítsa a felhívást az európai országok kormányaihoz. ennek megfelelően a magyar népköztársaság külképviseleteinek vezetői a felhívást átadták minden olyan európai ország hivatalos képviselőinek, amely nem tagja a varsói szerződésnek, s képviselőnk átnyújtotta az egyesült nemzetek szervezete főtitkáranak is. a varsói szerződés tagállamainak felhívását európa országaihoz, amelyet az ensz-ben hivatalos dokumentumként tettek közzé. e megtisztelő megbízás teljesítése során szerzett tapasztalataink is azt bizonyítják, hogy erősödik az európai kontinensen az együttműködés szelleme, s napjaink realitásai előtt még azok sem hunyhathatnak szemet, akik tagadták és mind a mai napig tagadják a békés egymás mellett élés történelmi szükségességét. ezeknek a tapasztalatoknak megfelelően szükséges előkészíteni a felhívásban foglalt célok megvalósítását szolgáló további konkrét lépéseket.

/folyt. köv./

Jeli

- 6 -

parlament

bkk. 1. /apró... 6. folyt./ gy

tisztelt országgyűlés!

a magyar és a csehszlovák kormány álláspontja megegyezik az európai biztonság szerves részét alkotó német kérdésben is. eltökélten valljuk, hogy Európában csak a második világháború eredményeképpen létrejött realitások tudomásulvétele, a jelenlegi határok elismerése, a status quo tiszteletbentartása, az első német munkás-paraszt állam, az ndk elismerése teremtheti meg a két társadalmi rendszer békés egymás mellett élését, az eredményes együttműködést. ezeknek a céloknak a megvalósításához szükséges, hogy nyugat-németország mondjon le az egyedüli képviselő elvéről és az atomfegyver birtoklására irányuló törekvéseiről.

a magyar népköztársaság és a csehszlovák szocialista köztársaság azt vallja, hogy a szocialista országok további fejlődése szempontjából nagyjelentőségű a kölcsönös gazdasági segítség tanácsának léte és tevékenysége. a kgst további feladatainak megítélésében is azonos célokból indulunk ki: őszintén arra törekszünk, hogy közös gazdasági szervezetünk még hatékonyabban segítse elő és eredményesebben szolgálja a tagországok népgazdasága fejlesztésének érdekeit, a magasabb szintű ipari kooperációt és specializációt, egyszóval a szocializmus műszaki-anyagi bázisának, társadalmunk anyagi jólétének gyorsabb növekedését.

ezért mindkét ország támogatja azt az elképzelést, hogy a közeljövőben a kgst-be tömörült országok pártjainak és kormányainak vezetői vitassák meg a szorosabb gazdasági összefogás, gazdasági integráció fokozatos kiépítésének lehetőségeit.

a budapesti tárgyalások azt mutatták, hogy a csehszlovák kormánnyal azonosak nézeteink más nemzetközi kérdésekben is. elítéljük az egyesült államok vietnami agresszióját, támogatjuk a vietnami nép hősi harcát az agresszorok és bábjaik ellen. álláspontunk az, hogy a vietnami kérdést politikai eszközökkel, tárgyalások útján, a vietnami nép tényleges érdekeit figyelembevéve kell megoldani. ezért üdvözlünk és támogatunk minden olyan lépést, amely ebben az értelemben igyekszik elsősegíteni az amerikaiak agresszív háborújának befejezését.

/folyt. köv./

Jeli

- 7 -

parlament

bkk. 1. / apró... 7. folyt./ gy

egyértés van közöttünk a robbanással fenyegető közkeleti helyzetet illetően is. elítéljük izrael és a mögötte álló erők magatartását és ez alkalommal is hangsúlyozni kívánjuk, hogy a közkeleti kérdés csak az agresszív izraeli politika feladásával, a megszálló csapatok kivonásával, az arab menekültek problémájának rendezésével, az ENSZ biztonsági tanácsának 1967. novemberi határozatának az alapján oldható meg.

tisztelt országgyűlés!

a magyar-csehszlovák együttműködés két évtizedes eredményeinek áttekintése, az új barátsági, együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási szerződés jelentőségének méltatása itt az országgyűlésben alkalmas arra is, hogy - mint az elmúlt időszakban oly sokszor - ezúttal is kijelentsük: népünk igen nagyra értékeli a magyar-csehszlovák barátságot, számunkra is drágák a szocializmus csehszlovákiai vívmányai és éppen ezért figyelemmel - de hozzátehetem nyugtalansággal és aggodalommal is - kísérjük a helyzet alakulását a csehszlovák szocialista köztársaságban. elengedhetetlenül fontosnak tartjuk, hogy csehszlovákiában a társadalom alapvető kérdései szocialista megoldást nyerjenek.

a szocializmus ügyéért való aggodalmunkat fokozta az a körülmény, hogy az elmúlt időszakban csehszlovákiában egymást követték a szocializmus ellenes kampányok és nyíltan és tömegesen léptek fel jobboldali, nacionalista, ellenforradalmi erők. különösen mély felháborodást keltettek a magyar népben a március végén lezajlott megmozdulások, amikor egy sportesemény szolgáltatott ürügyet a féktelen nacionalista, szovjetellenes kilengésekre, amelyek valójában más szocialista országok és a szocializmus csehszlovákiai vívmányai ellen is irányultak. véleményünk szerint nem kerülhetett volna ismételt sor ezekre az akciókra, ha a csehszlovák kommunista párt vezetősége és a csehszlovák kormány megfelelő határozottságot tanusít az ellenséges erőkkel szemben.

/folyt. köv./

Zeli

- 8 -

parlament

bkk. 1. / apró... 8. folyt./ gy

barátsági szerződésünk, a csehszlovákiai szocializmus ügyéért érzett felelősségünk kötelez bennünket őszinte és baráti véleménynyilvánításra, arra, hogy ismételten felhívjuk csehszlovák elvtársaink figyelmét a szocialistaellenes erők gátlástalan aktivizálódásában rejlő veszélyekre. megfelelőnek tartjuk a csehszlovák kommunista párt elnökségének a legutóbbi eseményekkel foglalkozó nyilatkozatát, amely világosan szól arról, hogy a jobboldali veszély a fővesztély. ugyanakkor meggyőződésünk, hogy az említett helyes határozatokat követően a csehszlovák kommunista párt központi bizottságának, csehszlovákia kormányának a megfelelő rendszabályokat kell fogantatnia minden jobboldali, szovjet- és szocializmusellenes erővel szemben, mert azok tevékenysége változatlanul akadályozza a szocialista konszolidációt.

meggyőződésünk, hogy csehszlovákia kommunistái, csehszlovákia munkásosztálya, dolgozó népe megvédi a szocializmus ügyét. népeink közös érdeke azt igényli, hogy a csehszlovák kommunista párt központi bizottsága, a csehszlovák kormány tegye meg a szükséges lépéseket a szocializmus védelmében.

tisztelt országgyűlés!

bizunk a testvéri cseh és szlovák népnek a szocialista országok közössége iránti hűségében, bizunk abban, hogy országaink és népeink baráti kapcsolatai tovább erősödnek és fejlődnek. a szocializmus építésében új sikereket kívánunk a csehszlovák szocialista köztársaság dolgozóinak.

tisztelt országgyűlés!

a magyar forradalmi munkás-paraszt kormány nevében be-terjesztem a magyar-csehszlovák barátsági, együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási szerződésről szóló törvényjavaslatot, és kérem az országgyűlést, hogy iktassa azt a magyar népköztársaság törvényei közé./mtl/

Zeli

--

- 9 -

parlament

bkk. 2. kelen béla beszéde

t pr/tr/gy/bs

1969. április 17.

rendelkezésre bocsátjuk kelen bélának, a magyar-csehszlovák barátsági együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási szerződésről szóló törvényjavaslat előadójának beszédét, amely az országgyűlés csütörtöki ülésén hangzik el. a beszéd embargo, csak jelzésre használható fel.

x x x

tisztelt országgyűlés!

alkotmányos szokásunk, hogy törvénybe iktatjuk kiemelkedő jelentőségű nemzetközi megállapodásainkat. a szerződést a két ország parlamentjének jóváhagyása után 1969. január 31-én ratifikálta a csehszlovák szocialista köztársaság elnöke, 1969. március 28-án pedig a magyar népköztársaság elnöki tanácsa. miután a megerősítő okiratokat 1969. április 11-én prágában kicserélték, a szerződés hatályba lépett.

- az országgyűlés külügyi bizottsága - amelynek nevében a törvényjavaslatot előterjesztem - úgy véli, hogy a magyar népköztársaság és a csehszlovák szocialista köztársaság között hatályba lépett barátsági, együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási szerződés jelentős határkö országaink kapcsolatában. a két állam első ilyen jellegű szerződését 20 esztendeje, 1949. április 16-án írták alá.

- a szovjet nép mérhetetlen áldozata, a faszizmus felett aratott győzelme tette lehetővé, hogy népeink hasznára realizálódjék a bennünket már régen összefűző történelmi, földrajzi és politikai sorsközösség. évszázadokon át célpontjai és áldozatai voltunk a hirhedt „drang nach osten”-nek, a német militarizmus kelet felé terjeszkedő politikájának, s ugyanaz a sors volt osztályrésze dolgozóinknak a habsburg elnyomás időszakában is.

/folyt. köv./

Lehel

- 10 -

parlament

bkk. 2. / kelen.... 1. folyt./ gy

kelen béla ezután emlékeztetett a két ország közötti, évszázadokra visszanyúló kulturális kapcsolatokra, majd így folytatta:

tisztelt országgyűlés!

a visszahuzás, a nemzetközi reakció erői mindent megtettek, hogy az „oszd meg és uralkodj”, klasszikus elnyomó taktika nevében éket verjenek közénk. bizonyos csehszlovák vonatkozású nyugati tevékenység ismeretében aligha kell bizonygatnunk, hogy ez napjainkban is így van. mostani szerződésünk olyan értelemben is szerves folytatása a 20 esztendővel ezelőtt megkötöttnek, hogy az ékverők reményeire akkor is, most is a hidverés csattanós választát adtuk.

- ma már megállapíthatjuk, hogy a két évtizede aláírt és az 1949. évi 18. törvénnyel kihirdetett szerződésben megvolt a megállapodások konstruktív kettőssége. egyrészt azért, mert létező szükséglet és létező lehetőség szintézisének bizonyult, másrészt azért, mert nemcsak jogi formába öntötte az országaink között létrejött új típusu viszonyt, hanem meghatározta annak további fejlődését is. erről a fejlődésről, kapcsolataink alakulásáról csak elégedetten szólhatunk.

ezzel kapcsolatban utalt az intenzív gazdasági együttműködés példáira. a magyar országutakon a skoda gépkocsi éppen olyan gyakori látvány, mint amilyen - például - az orion televízió a csehszlovák otthonokban. a kölcsönös gazdasági segítség tanácsának tagjaként szüntelenül és eredményesen növeljük árucsereforgalmunkat, műszaki-tudományos koopeárciónkat. ismerjük az alumíniumegyezmény és kohászati együttműködés jelentőségét, tudjuk, hogy milyen új lehetőségeket tár fel szerszámgépiparunk előtt a szakosodási megállapodások rendszere. gazdasági együttműködésünk a kölcsönös hasznosság modellje, mert közös munkánk során új típusu kapcsolatokat tükröző szerződés elvei valósulnak meg. ez az alapja kulturális kapcsolataink egészséges alakulásának is. szocialista típusu szerződés nélkül elképzelhetetlen lett volna például egy olyan rendkívül hatékonynak bizonyuló közös testület léte és működése, mint a magyar-csehszlovák kulturális munkabizottság.

/folyt. köv./

Lehel

- 11 -

parlament

bkk. 2. / kelen... 2. folyt./ gy

tisztelt országgyűlés!

- a most megújított, illetve továbbfejlesztett szerződés a két ország vezetőinek nemcsak lehetővé, hanem kötelességévé is tette a rendszeres konzultációt, a személyes találkozók egész sorát. Ez jó dolog, de talán még ennél is fontosabb, hogy a magyar-csehszlovák barátság, amelyet mi hiven ápolunk, már régen nemcsak a vezetők ügye, hanem valóban a népek barátsága, ennek egyik jele a turisták, rokonok látogatásának növekedése országaink között. az 1964. január 1-től érvényes utasforgalmi egyezmény egészen minimális formásokhoz köti a határtárást, s ezzel az egyezménnyel a két nép életében először szinte fikciósá vált az országhatár. az új szerződés az 1949-es megállapodás megújítása - és egyben hozzáigazítása azokhoz a hatalmas változásokhoz, amelyek országainkban és a világban azóta történtek.

tisztelt országgyűlés!

- a magyar népköztársaság és a csehszlovák szocialista köztársaság között hatályba lépett barátsági együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási szerződés betűiből, szelleméből alapvető fontosságú tény tűnik ki, az, hogy a szerződő felek a varsói szerződés tagállamai. az ebből következő közös erőfeszítésekre és törekvésekre jellemző a szervezet legutóbbi magasszintű tanácskozása is, amelyen a magyar népköztársaság volt a házigazda, a csehszlovák kommunista párt központi bizottságának első titkára pedig az elnöki tisztet töltötte be. a szovjetunióknak és a varsói szerződés többi tagállamának gazdasági, politikai és katonai potenciálja mind a magyar, mind a csehszlovák függetlenség első számú garanciája. csehszlovákia nyugati határain túl terül el az a nyugatnémet állam, amely a müncheni egyezményt csehszlovákia-ára erőszakoló harmadik birodalom politikai örököseként az egyetlen, nyíltan területet - s nem utolsó sorban csehszlovák területet - követelő ország. ez az ország az észak-atlanti szövetség, a nato tagja, s ennek az államnak néhány nyugati fővárosban most is, akárcsak a müncheni egyezmény idején, a kelet felé irányítható páncélok szerepét szánják.

/folyt. köv./

Zell

- 12 -

parlament

bkk. 2. / kelen... 3. folyt./ gy

- a most hatályba lépett szerződés hetedik cikkében a magas szerződő felek ezért jelentik ki, hogy „az európai biztonság egyik fontos előfeltétele a jelenlegi európai államhatárok sérthetetlenléte, és hogy a varsói szerződéssel összhangban „minden szükséges intézkedést megtesznek, hogy megakadályozzák a militarizmus és revansizmus bármely erőinek agresszióját,„

tisztelt országgyűlés!

- a külügyi bizottság a magyar népköztársaság és a csehszlovák szocialista köztársaság között 1968. június 14-én aláírt barátsági, együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási szerződést megvitatta, úgy véljük, a szerződés hozzájárul annak a küzdelemnek a sikeréhez, amelyet országaink a varsói szerződés többi tagállamával együtt kontinensünk biztonságáért, a földkerekség békéjéért vívnak.

- mindezek alapján a külügyi bizottság nevében kérem tisztelt képviselőtársaimat, hogy iktassák törvénybe a javaslatot./mti/

..

bkk. 4. szépvölgyi zoltán beszéde

di/gk/zs/gy/bs

1969. április 17.

rendeletre bocsátjuk szépvölgyi zoltánnak, a találmányok szabadalmi oltalmáról szóló törvényjavaslat előadójának rövidített beszédét, amely az országgyűlés, csütörtöki ülésén hangzik el. embargó: feloldásig!

xx x xx

szépvölgyi zoltán, a törvényjavaslat előadója emelkedett szólásra, bejelentette, hogy az országgyűlés ipari, valamint jogi, igazgatási és igazságügyi bizottsága mélyrehatóan és sokoldalúan megvitatta a találmányok szabadalmi oltalmáról beterjesztett törvényjavaslatot.

folyt. köv./

- 13 -

2312
BD

parlament

bkk. 4. /szépvölgyi.... 1. folyt./ gy

a két bizottság megbízásából - az írásban szétosztott módosító indítványokkal együtt - az országgyűlésnek elfogadásra ajánlotta a törvényjavaslatot, majd így folytatta:

- a két bizottság remdkivül jelentősnek és időszerűnek tartja, hogy az országgyűlés e témában törvényt alkot. jelentősnek azért, mert találmányokra vonatkozó törvényünk sok tekintetben elmaradt szocialista jogrendszerünk fejlődésétől. az ide vonatkozó jogszabályok már elavultak és nem felelnek meg a szocialista társadalmi rendszer követelményeinek.

- az a meggyőződésünk, hogy a törvényjavaslat alkotói mindezeket mérlegelve alapos, körültekintő és magas színvonalu munkát végeztek. megszüntetik a szabadalmi jog számos módosításon átment, nehezen áttekinthető és bonyolult rendszerét és mindenki számára érthető, a mai korszerű követelményeknek megfelelő törvényjavaslatot dolgoztak ki. ennek elfogadása nagy lépést jelent az iparjogvédelemben és tág teret nyit a tudomány, a technika fejlődése előtt.

- a törvényjavaslat az erkölcsi és anyagi érdekeltőség fokozásával várhatóan elősegíti műszaki fejlődésünket, az új, korszerű gyártmányok előállítását, a gyártási eljárások fejlesztését és a korszerű technológia alkalmazását. ezzel meggyorsulhat né gazdaságunk fejlődése, szocialista céljainak megvalósulása. a törvényjavaslat azt az igényt is megfelelően kielégíti, hogy az alkotómunka eredményeként született műszaki, szellemi termék hazai és külföldi tulajdonosa egyaránt jogi garanciát kapjon a találmányból származó előnyök kihasználására.

- a törvényjavaslat pozitív új vonása, hogy a műszaki szellemi alkotómunka ösztönzése, illetve eredményeinek jogvédelme terén - a társadalom igényeit figyelembe véve - szoros jogi és gazdasági összhangba hozza a vállalatok, szervezetek és intézetek, valamint a feltalálók érdekeit.

/folyt. köv./

23¹⁵ / 20

- 14 -

parlament

bkk. 4. / szépvölgyi... 2. folyt./ gy

ennek megfelelően továbbfejleszti a szolgálati találmányok jogi szabályozását is. korábban a hangsúly az egyén - a feltaláló - érdekeltségén és jogainak védelmén volt. ugyanakkor nem érvényesült megfelelően a vállalati, intézményi érdekelttség és annak védelme. ez a feltalálók jogainak érvényesítését is megnehezítette.

- nagy jelentőségű, hogy a törvényjavaslat tulmegy ezen az egyoldalú és a társadalom érdekeinek sem megfelelő felfogáson, elismeri az egyén alkotókészségének és munkájának jelentőségét, de figyelembe veszi azt a tényt, hogy körünkben, a tudomány és technika mai színvonalán csak szervezeten folyó tudományos kutató tevékenység eredményeként, hatalmas és szervezett munkamegosztás keretében hozhatók létre jelentős műszaki eredmények, találmányok. ugyanakkor lényeges és megnyugtató, hogy a szolgálati találmány alkotójának méltó anyagi-erkölcsi elismerését is biztosítja.

- a találmányok szabadalmi oltalma most biztosítékot nyújt a tulajdonosnak arra, hogy a találmányból származó gazdasági előnyöket, bel- és külföldi piacokon egyaránt, elsősorban maga élvezhesse. vállalatainknak gyakrabban, jobban és okosabban kell élniük az ebből adódó lehetőségekkel.

- a törvényjavaslat megfelelően rendezi és intézkedéseivel elősegíti a szabadalom felhasználását a gazdasági kapcsolatokban. az új gazdasági mechanizmus alapelve, hogy elsősorban az a vállalat, intézmény, kollektiva élvezze a műszaki fejlesztés eredményét, ahol vállalták az új műszaki eljárás, alkotás, találmány kidolgozásával és hasznosításával járó felelősséget, kockázatot, anyagi befektetést és áldozatos munkát. a törvényjavaslat előnye, hogy a műszaki fejlődést előmozdító újabb találmányok kidolgozására ösztönzi a vállalatokat. kimondja, hogy a tulajdonos vállalat, intézmény engedélye és a feltételekben történő előzetes megállapodás nélkül senkinek sincs joga hasznosítani a találmányt. de ugyanakkor teljes biztosítékot nyújt a szabadalommal, mint kizárólagos joggal való visszaélés ellen.

/folyt. köv./

23²⁰ / 20

- 15 -

parlament

bkk. 4. / szépvölgyi... 3. folyt./ gy

szép völgyi zoltán kitért arra is, hogy a szabadalmi törvény kidolgozásakor számolni kellett azokkal a nemzetközi egyezményekkel, amelyeket aláírtunk, továbbá azzal, hogy hazánk tagja a párizsi uniónak. ennek megfelelően a szabadalom megszerzése tekintetében egyforma jogokat és kötelelességeket biztosítottak a hazai és külföldi természetes, illetve jogi személyeknek. csupán ez a viszonyosság teszi lehetővé számunkra a nemzetközi egyezmény előnyeinek élvezését az egyezményhez csatlakozott 80 országban. az előkészítők sikerrel oldották meg azt a feladatot is, hogy a törvényben összhangba hozzák a belföldi és a nemzetközi követelményeket.

a továbbiakban elmondta, hogy a két bizottság együttes ülésén a vitában résztvevő képviselők közül dr. varga pálné, dr. mátyás pál és inokai jános olyan módosító indítványt tett, amelyet a két bizottság elfogadott és elfogadásra ajánl az országgyűlésnek. ezután megindokolta az előterjesztett módosító javaslatokat, amelyek egyértelműbbé, pontosabbá, még teljesebbé teszik a törvényjavaslatot. megemlítette, hogy több indítványt a végrehajtási utasítás kidolgozásánál vesznek figyelembe, majd ezekkel a szavakkal zárta beszédét:

- olyan jól előkészített törvényjavaslat került az országgyűlés elé, amely figyelembe veszi szocialista termelési viszonyainkat, társadalmi érdekeinket, nemzetközi gazdasági kapcsolatainkat és eredményesen szolgálhatja gazdasági és politikai céljainkat. ezért a két bizottság felhatalmazásából meggyőződéssel ajánlom, hogy a tisztelt országgyűlés a törvényjavaslatot az előterjesztett módosításokkal vitassa meg és hagyja jóvá./mti/

parlament

bkk. 5. ajtai miklós beszéde

sl/gk/zs/gy/bs

1969. április 17.

az alábbiakban a szerkesztőségek rendelkezésére bocsátjuk dr. ajtai miklósnak, a minisztertanács elnökhelyettesének beszédét, amely az országgyűlés csütörtöki ülésén a találmányok szabadalmi oltalmáról szóló törvényjavaslat vitájában hangzik el. a beszéd embargós, csak jelzésre használható fel!

x x x x

ajtai miklós bevezetőül a törvényjavaslat időszerűségéről szólt, kiemelve, hogy az elmúlt években a műszaki fejlesztésben, a kutatásban és a tudomány irányításában új felismerések, új követelmények születtek és ezek is egyértelműen sürgetik a korszerűsítést, a változtatást.

- sürgeti a korszerűsítést mindaz - mondotta -, ami hazánkban az új gazdasági mechanizmus kapcsán immár csaknem másfél év óta végbement. ez a folyamat a vállalati érdekeltiséget a szellemi alkotás tekintetében is új alapokra helyezte, új érdekeltiségi rendszert teremtett. kissé egyszerűsítve úgy mondhatjuk, hogy a szellemi alkotás, mint új értéket alkotó tevékenység, elfoglalta megfelelő helyét gazdasági rendünkben, irányítási rendszerünkben. ez a megállapítás nemcsak vállalataink életére vonatkozik, hanem azokat a változásokat is tükrözi, amelyek kutatóintézeteink egy részében, mindenekelőtt az ipari kutatásokkal foglalkozó intézetekben végbementek, és ma már gyümölcsözően működnek.

- úgy gondolom, hogy a változtatást, az új törvény alkotását indokolja az is, hogy hazánk egyre intenzívebben kapcsolódik be a nemzetközi együttműködésbe. tekintettel kell lennünk a törvényalkotásakor arra is, hogy a nemzetközi együttműködés tovább mélyüljön, zavartalan legyen, alkalmazkodjunk a nemzetközi szokásokhoz.

/folyt. köv./

parlament

bkk. 5. /ajtai.... 1. folyt./ gy

ez lehetővé teszi, hogy a kölcsönös előnyök alapján segítsük tudományunk, gazdaságunk, országunk fejlődését. Nemzeti jóvedelmünk akkora hányadát fordítjuk kutatási-fejlesztési tevékenységre, amely nemzetközi összehasonlításban is megállja helyét, de országunk méretei követelik és sürgetik, hogy egyre nagyobb méretekben bekapcsolódjunk a nemzetközi műszaki-tudományos életbe.

- úgy gondolom, hogy a törvényjavaslat mindezeknek a követelményeknek megfelel - állapította meg ajtai miklós, majd arról beszélt, hogy tudományirányítási és kutatási rendszerünk az új mechanizmus kapcsán részlegesen, de alapvetően megváltozott; s hogy e kérdésben intenzív, széleskörű, a szakemberek nagy körére kiterjedő munka folyik, új irányelvek, új irányítási rendszer kidolgozása céljából.

- alapvető változás - mondotta - az ipari kutatások területén következett be, ahol áttértünk a kutatások megrendelésének rendjére. Ennek lényege, hogy az ipar szükségletei közvetlenül, rendelések formájában irányítják az ipari kutató intézetek alkalmazott kutatási tevékenységét. az eddigi jelek szerint a változás a kezdeti nehézségektől eltekintve bevált, és a kutatóintézetek munkája közelebb került az üzemi, a társadalmi szükségletekhez. a gazdasági mechanizmus reformja arról is gondoskodott, hogy a kutatóintézetek rendelések formájában történő irányítása ne váljék egyoldalú, prakticista, rövidlejárathú tevékenységgé. ezért a vállalati rendelések mellett a minisztériumok rendelései és országos méretekben - távlati feladatokban - az országos műszaki fejlesztési bizottság rendelései is befolyásolják az ipari kutatóintézetek munkáját.

- becslészerűen jelenleg az iparban folyó összes kutatási és fejlesztési munka pénzügyi szükségleteinek kétharmadát közvetlenül a vállalatok fedezik, a többi egyharmadrész a népgazdaságilag átfogóbb és távlatibb jellegű feladatok biztosítására a tárcák és az országos műszaki fejlesztési bizottság rendelkezésére áll. nehéz elbírálni, hogy ez az arány helyes, vagy helytelen, úgy gondoljuk, hogy több év tapasztalatai alapján esetleg lehet majd az arányokon módosítani.

/folyt. köv./

23⁴⁵ /AP

parlament

bkk. 5. /ajtai.... 2. folyt./ gy

- a mezőgazdasági kutatásokban a más jelleg miatt ezt a rendszert nem vezettük be, üzemi rendelések itt nincsenek, a kutatások irányítója a minisztérium és részben - népgazdaságilag átfogó kérdésekben - az országos műszaki fejlesztési bizottság.

- a változás lényege a mezőgazdasági kutatásban, hogy míg korábban az intézetek anyagi ellátása általánosságban történt, most egyre inkább uralkodóvá válnak a minisztérium témánkénti megrendelései, tehát a munka tartalmi irányításához kapcsolódik a pénzügyi eszközök juttatása.

- az ugynevezett alapkutatások terén, ami mindenképp előtt az akadémiai intézményekre vonatkozik, nem következett be az ipari kutatásokhoz hasonló gyökeres változás. egyszerűsítéseket, nagyobb mozgékonyra ösztönző rendelkezéseket vezetünk be, de a munka irányítását a pénzügyi ellátás és a szerződéses rendszer közvetlen módszereivel itt nem alkalmaztuk. valószínűnek látszik, hogy a szerződéskötés, az igénylők közvetlen pénzügyi ráhatása az alapkutatással foglalkozó intézményekre nem is volna célravezető, hiszen az ott folyó munkák hosszabb időre szólnak, nem járnak közvetlen, a termelésben azonnal hasznosítható eredményekkel, hanem egész műszaki és kutatási életünk hátterét, tudományos alapját, alátámasztását jelentik.

- mindez persze nem akadályozza ezeket az intézményeket, hogy kapacitásuk egy részét konkrét rendelésekkel leterheljék, de ezt inkább melléktermékek, helyes kivételnek minősíthetjük. a munka alapvető része, nagyobb hányada nem azonnali, közvetlen szükségletek kielégítésére, hanem egész műszaki fejlesztési és tudományos életünk elméleti alátámasztására kell, hogy rendelkezésre álljon.

/folyt. köv./

23⁵⁵ /AP

bkk. 5. / a j t a i . . . 3. folyt. / gy

- szeretném tájékoztatni a tisztelt országgyűlést, hogy a magyar szocialista munkáspárt központi bizottsága úgy vélte helyesnek, hogy bár a gazdasági mechanizmus reformja tudományos és kutatási életünkben is helyes irányban hatott, tudományos életünk egészének sok más kérdését is meg kell oldanunk, ezért úgy határozott, hogy az ezzel kapcsolatos tennivalókat is ki kell dolgozni. az elhatározás időben történt. tudomány-politikánk, tudományirányítási rendszerünk, tudományos ter-veink rendje és sok más, e kérdésekkel kapcsolatos kialakult módszerünk enélkül elmaradna a fejlődés gyors üteme, korunk műszaki-tudományos forradalma mögött. szükségszerű felülvizsgálni munkánkat, módszereinket, hogy helytálljunk és meg-feleljünk napjaink követelményeinek.

- azt gondoljuk, hogy időben nyultunk a kérdéshez, a fe-lülvizsgálathoz és helyes, hogy nem vártuk meg, amíg irányítá-si, tervezési módszereink és a követelmények között szembe-tű-nővé nőnek az ellentmondások. a már megindult munka eddig kialakult tartalma reményt nyújt arra, hogy gyümölcsöző ered-ményeket érhetünk el.

- több mint egy év óta tart ez a munka, sok szakértő részvételével, és a legutóbbi időben különböző kollektívákban az előzően kialakult álláspontokat sokezeren vitatták meg.

- az a tervünk, hogy a vita értékelése és a részletek fel-dolgozása után a nyár folyamán végleges elvi álláspontot ala-kitunk ki a tennivalókról. az állami szervek ezzel párhuzamo-san készüljenek fel a változtatások gyakorlati végrehajtására. erre tulnyomó részben ez év második felében kerül sor.

- ezután néhány olyan lényeges kérdésre szeretnék rámu-tatni, amelyek az eddigi vitákban kikristályosodtak, és ame-lyekben úgy gondolom, már ma is teljes az egyetértés.

/folyt. köv./

2310/PP

bkk. 5. / a j t a i . . . 4. folyt. / gy

- a tudományos szellemi alkotás a mi társadalmunkban egyre inkább termelő erővé válik. ez elvileg azt jelenti, hogy - természetesen kivételektől eltekintve - a tudományos kutatás-ra fordított anyagi eszközök nemcsak fogyasztják a nemzeti jövedelmet, hanem a tudományos kutatás maga is értéktermelő tevékenység, és a nemzeti jövedelem termelésének része.

- világossá vált az a felismerés, hogy a rohamos műszaki-tudományos fejlődés nyomán szükségszerű a szellemi alkotás rész-arányának növekedése a nemzeti jövedelem termelésében, és ennek következtében ez a megállapítás, hogy a tudományos alkotás szá-zalékos részaránya törvényszerűen növekszik. ezzel egyidejűleg a tudományra fordított anyagi javak részaránya a ráfordítások-ban is százalékosan emelkedik és kell, hogy növekedjék a jövő-ben is. külön vizsgáltuk és megvitattuk helyzetünket és ten-nivalóinkat a műszaki fejlesztés és tudományos élet nemzetkö-z-i kapcsolataiban.

- korábban is világosan láttuk, most egyértelműbben si-került megfogalmaznunk azt az elvet, hogy országunk méretei következtében hogyan kapcsolódjunk be a nemzetközi együttmű-ködésbe.

- az alapelv világos. helyes és szükségszerű gyorsan, mondhatnám rohamosan növelni nemzetközi kapcsolatainkat és a mainál intenzívebben bekapcsolódni a nemzetközi tudományos vérkeringésbe, nagyobb mértékben igénybevenni mindazt, ami a szocializmus építésében e téren hasznosítható és alkalmazha-tó.

- nemzetközi kapcsolataink fő bázisa a szocialista orszá-gokkal való együttműködés és ezen belül is a szovjetunióval való intenzív, és véleményünk szerint gyorsan növelendő és nö-velhető tudományos kutatási kapcsolatok. ez az alapja tudomá-nyos életünk jövő fejlődésének. mindez nem zárja ki, sőt meg-követeli, hogy a nem szocialista országok tudományával, kuta-tási eredményével is fokozottabban foglalkozzunk és e téren is bővítsük a kölcsönös előnyök alapján nemzetközi kapcsola-tainkat. a vizsgálatok arra is rámutattak, hogy e téren is van tennivalónk.

/folyt. köv./

2315/PP

bkk. 5. / ajtai... 5. folyt./ gy

- az elemzések azt mutatják, hogy nemzetközi kapcsolatainkban helyes, célszerű és fejlődésünket segíti, ha bátran növeljük a nem szocialista országokból a találmányok, szabadalmak, gyártási eljárások, gyártási tapasztalatok átvételét. Ezek a kapcsolatok, üzletkötések teljesen megfelelnek érdekeinknek, megfelelnek a kölcsönös érdekek elvének és a békés egymás mellett élés céljait szolgálják. Állami vezető szerveinknek, a vállalatoknak a nem szocialista országokból vásárolt szellemi termékek kérdésében, azt a tanácsot adjuk, hogy bátrabban, kezdeményezőbbben éljenek ezekkel a lehetőségekkel.

- országunk méretei nem teszik lehetővé, hogy a kutatások minden részében, a tudomány teljes spektrumában, úgy dolgozzunk, hogy minden témában világszínvonalat jelentő eredményeket remélhessünk. Ilyen cél kitűzését anyagi erőink, kádereink száma sem teszi lehetővé. Vajon ez a követelés azt jelenti-e, hogy hazánkban a tudományos kutatásban szükséges-e úgy dönteni, hogy leállítsuk a kutatást ott ahol nem bíztat kiemelkedő eredmény és az anyagi erőket és kádereket más területre csoportosítsuk. A viták egyértelműen bebizonyították, hogy ilyen fehér foltok megteremtése nem helyes. Elsősorban azért, mert a nemzetközi tudományos vérkeringésbe való fokozottabb bekapcsolódásunk, a külföldi eredmények átvétele követelően igényli azt a háttérrel, hogy kutatóink, hozzáértő tudósaink rendelkezzenek azzal az ismerettel, ami az átvételhez, a nemzetközi eredmények meghonosításához szükséges.

- ezért a vita eredménye szerint a kutatások összpontosítása egyes célokra alapvetően fontos dolog, de nem egyértelmű azzal, hogy az összpontosított kutatásból kieső területeken megszüntessük a munkát. E területeken is szükségünk van olyan mérvű tudósképzésre és kutatási tevékenységre, amely alkalmas a külföldi eredmények magasszintű, megfelelő átvételére.

/folyt. köv./

bkk. 5. / ajtai.... 6. folyt./ gy

- különös gonddal elemeztük az egyetemeknek a tudományos életben, a kutatásban betöltött szerepét. Az elemzés egyértelmű eredménye az, hogy a jövő fejlődésében az egyetemeknek mindenképpen nagyobb súlyt, részarányt, segítséget kell adni a kutatások fokozásához. Régi és nemcsak magyar tradíció, hogy a legmagasabb szintű oktatás, tehát az egyetemi oktatás akkor minősíthető megfelelőnek, ha az oktatók nemcsak pedagógusok, és nemcsak az adott tudomány lexikális ismerői, hanem egyidejűleg alkotó tudósok, kutatók. Engedjék meg, hogy idézzem e kérdésről nagy fizikusunknak, ötvös Lorándnak a múlt század végén elmondott rektori székfoglalója két mondatát: „tudományos az iskola, tudományos a tanítás ott, de csakis ott, ahol tudósok tanítanak. hozzátehetem, hogy tudósnak nem a sokat tudót, hanem a tudomány kutatóját nevezem,„.

- úgy gondolom, ezt ma is alapelvnek tekinthetjük. Elvként mondhatjuk ki, hogy egyetemi szinten oktatni tényleg az, és csakis az hivatott, aki egyben a tudomány művelője is, tudományosan újat alkot.

- a másik oldala ennek a megfontolásnak az, hogy az említett elv az egyetemeken nagyrészt érvényesül, az elemzések azonban arra mutattak, hogy egyetemeink lehetőségeit a tudományos munkában nem használjuk ki kellően, holott fejlődésünk szempontjából az egyetemeken hatalmas tartalékok, szellemi erő, lehetőségek állnak rendelkezésünkre.

- a vitából egyértelműen kiderült, hogy tudományos és kutatási életünk jövő fejlődésében a súlypontot az egyetemekre kell helyeznünk. az egyetemek kutatási lehetőségeinek, tartalékeinak feltárása a fejlesztés előttünk álló leg-sürgetőbb feladata. ennek tükröződnie kell az egyetemek anyagi és erkölcsi támogatásában is.

/folyt. köv./

parlament

bkk. 5. / ajtai... 7. folyt./ gy

- félreértés ne essék, az elmondottak csupán a változás irányát jelölik, és semmiképpen sem szabad ennek a változásnak az egyetemek alapvető szerepét, feladatát módosítani. a kutatási munka, amit az elemzések alapján az egyetemeken helyes és szükséges növelni, mindenekelőtt az egyetem pedagógiai, szakembernevelési tevékenységét kell, hogy szolgálja. a fő feladat, szocialista hazánk új szakembereinek képzése. az egyetemi élet kutatási tevékenységének előtérbe helyezése ezt segíti. lehetővé teszi, hogy a fő feladat mellett növeljük egyetemünk szerepét a tudományos életben, a kutatásban.

- említettem, hogy a gazdasági mechanizmus reformja az akadémiai intézetek, tehát az ugynevezett alap kutatások terén gyökeres változást nem hozott. a program kidolgozásakor úgy véltük, hogy a közvetlen megrendelések kiterjesztése az alap kutatási intézményekre nem volna célravezető, mégis felmerült az a gond és kritikai észrevétel, hogy az alap kutatási intézmények munkáját is - ha nem is pénzügyileg és rendelkezéssel - kapcsoljuk jobban össze a társadalmi szükségletekkel, munkájuk jobban igazodjék műszaki-tudományos életünk időszerű elméleti problémáinak megoldásához.

ajtai miklós hangsúlyozta: szükségesnek látszik az akadémia szervezetének megfelelő reformja, átalakítása az új, megváltozott követelményeknek megfelelően. meg kell teremtenünk a lehetőséget, hogy az alapkutató intézmények több országos kutatási célprogram rájuk eső részébe intenzíven bekapcsolódjanak és munkájuk szerkezetét ezeknek a célprogramoknak rendeljék alá.

- foglalkoztunk a távlati kutatási terv kérdéseivel is. mint ismeretes, Magyarországon jelenleg az országos távlati tudományos kutatási terv van érvényben, amely első kísérlet volt szocialista társadalmunkban távlati tudományos terv létrehozására. úgy gondoljuk, hogy ez a terv betöltötte hivatását, lényeges hatással volt tudományos életünkre, és helyes irányban befolyásolta egész kutatási tevékenységünket.

/folyt. köv./

- 24 -

parlament

bkk. 5. / ajtai... 8. folyt./ gy

most szükségesnek látszik újabb és más jellegű terv kidolgozása. mivel a távlati gazdasági terv 1970-től 1985-ig terjedő időszakra készült, az a vélemény alakult ki, hogy kutatási tervünk is ugyanezt az időszakot ölelje fel.

- a terv módszertanában hasznosítani akarjuk mindazokat a tapasztalatokat, amelyeket jelenlegi távlati kutatási tervünk végrehajtása során szereztünk, és gyökeresen szeretnénk érvényesíteni mindazt, ami az új mechanizmus egész logikájából következik.

- úgy gondoljuk, hogy ez a távlati terv kormányhatározatként és kötelező előírásként csak országosan átfogó kutatási célprogramokat döntene el és határozná meg. ezek pénzügyi ellátására a megfelelő anyagi alapokkal rendelkező kormányhatóságokat kötelezne. ezen túl csak irányelveket adna a tudományos kutatások fejlesztésének fő vonalaira. részletkérdésben, egyes kutatási témákban nem élne a tervlebontás módszerével, hanem az új gazdasági mechanizmus logikájának megfelelően közvetett ösztönző eszközökkel hatna kutatásainkra, ezek fejlődésére, és ami országunkban rendkívül fontos, a nemzetközi együttműködésre.

- a kutatás szerepének egyre határozottabb növelése egész gazdasági-műszaki életünkben természetesen nem csupán a központi vezetés, a kormányzat ügye. helyes most az alkalmat megragadni, és állami vezető szerveinknek, vállalatainknak azt a tanácsot adni, hogy e kérdésben ne csak a felső szervek intézkedéseire várjanak, hanem úgy tekintsék a kutatási tevékenységet, mint a fejlődés növekvő és nélkülözhetetlen részét. ez fejlődésünknek az az eleme, amely a gazdasági munkában előrelátást jelent hosszabb időre, messzebb tekint a jövőbe és ezért áldozatokat, anyagi áldozatokat is követel.

folyt. köv./

1^{oo} 1/2

- 25 -

parlament

bkk. 5. / a j t a i . . . 9. f o l y t. / g y

tisztelt országgyűlés, kedves elvtársak!

- az említett munka folyamatban van és természetesen sokkal több részletkérdés feldolgozásáról van szó, mint amennyit most ismertetni tudtam. a munka a párt irányításával indult meg, s most egyre nagyobb mértékben kapcsolódnak be az állami szervek, minisztériumok, jogalkotó fórumok is. az a tervünk, hogy a széles körű vitában kikristályosodott elveket a párt központi bizottsága a nyár folyamán megtárgyalja és az év második felében ennek alapján megindul a gyakorlati, részletekbe menő, jogalkotó, operatív tevékenység.

- szocializmust építő társadalmunktól és fejlődésünktől elválaszthatatlan a tudomány, a kutatás és a tudomány tervezése. ez fejlődésünknek nemcsak nélkülözhetetlen része, hanem hajtóereje is, a távlatok, a jövő megalapozása, biztosítéka. hadd tegyem hozzá, ez a feladat nemcsak szükséges, de szép és fel-emelő is - fejezte be felszólalását dr. a j t a i m i k l ó s.

a törvényjavaslattal egyetértett, s azt az országgyűlésnek elfogadásra ajánlotta. /m t i /

parlament

bkk. 3. kiss árpád expozéja

tf/gk/gy/zs

1969. április 17.

a szerkesztőségek rendelkezésére bocsátjuk kiss árpádnak, az országos műszaki fejlesztési bizottság elnökének beszédét, amely az országgyűlés csütörtöki ülésén hangzik el. az anyag feloldásig embargós!

x x x x

- korunk a tudományos-technikai forradalom korszaka, amelyben a tudomány gyors ütemben termelődővé alakul át és meg-alapozza a termelés rohamos fejlődését - kezdte beszédét. ez a folyamat jelentős mértékben a találmányokon és az azokhoz kapcsolódó műszaki-termelési ismereteken keresztül valósul meg, amelyek az emberi szükségletek kielégítését nagyobb bőségben, jobb minőségben teszik lehetővé, és így elősegítik az életszínvonal emelését.

- napjaink tudományos-technikai forradalma az egész világon alapvető változást hozott a kutatási-fejlesztési munka, a feltalálói tevékenység jellegében és a találmányok gyakorlati alkalmazásának módszereiben. az egyéni feltalálói munka helyébe világszerte egyre inkább tudományos kutatóintézetek és vállalatok kutatócsoportjainak tervszerű, komplex kutató és kísérletező munkája lépett.

- a találmányok kidolgozása és megvalósítása társadalmi méretűvé vált, nagy összegű ráfordításokat igényel, kutatóintézetek és vállalatok rendszeres, tervszerű együttműködését kívánja meg. a tudományos-műszaki és ipari fejlődés mai fokán egyetlen ország sem támaszkodhat kizárólag saját erejére. az együttműködés ezért nem korlátozódhat egy ország területére, hanem a szó szoros értelmében az egész világra kiterjed. az elmúlt két évtizedben a nemzetközi munkamegosztás növekedésénél és a gazdasági kapcsolatok kiterjesztésénél jóval nagyobb mértékben fokozódott a műszaki vívmányok nemzetközi forgalma. minden országnak érdekévé vált, hogy az együttműködésben rejlő előnyöket ezen a területen is a lehető legnagyobb mértékben kiaknázza.

/folyt. köv./

10.25/e

10.14.1969

10.21.69

parlament

bkk. 3. / kiss... 1. folyt./ gy

- hazánkban a társadalmi-gazdasági fejlődés következtében - különösen a gazdaságirányítás új rendszerének bevezetése után - előtérbe kerültek a piaci kapcsolatok, a gazdálkodó szervezetek önállóságának növekedése azzal is együtt jár, hogy nagyobb mértékben élvezik jó gazdálkodásuk eredményeit, így érdekeltek a találmányok létrehozásában és hasznosításában. a találmányok ugyanis nyilvánvalóan növelik a termékek piarképességét, előnyösen befolyásolják a természetesi költségszintet.

- e körülmények hatására a szabadalmi bejelentések száma évről-évre emelkedik. számos kutató és fejlesztő intézet, tervezőiroda, vállalat és szövetkezet már eddig is növelte szabadalmi bejelentéseinek számát és javult a bejelentett szabadalmak minősége is. ugrásszerű emelkedést mutat a körülbelül 30 országból érkező bejelentések száma és a színvonal is.

a találmányok bejelentése, elbírálása és hasznosítása történelmileg kialakult és részben nemzetközileg szabályozott jogi keretek között történik. szocialista társadalmunknak érdeke, hogy ezeket a kereteket, amelyek között a találmányok kifejlesztése és hasznosítása végbemegy, állandóan tökéletesítse és korszerűsítse, biztosítsa a feltalálók erkölcsi és anyagi elismerését, ösztönözze az intézeteket és vállalatokat a találmányok hasznosításával járó kockázat vállalására.

- meg kell állapítanunk, hogy a találmányokra vonatkozó jogszabályaink a korszerű követelményeknek nem felelnek meg, szabadalmi jogi előírásaink nagyrésze elavult, még a felszabadulás előtti időből származik. a hatályos jogi szabályozás alapja jelenleg is az 1895. évi 37. törvény, amelyet sokszor módosítottak és továbbfejlesztettek. a sokirányú módosítás következtében a szabadalmi jog egyre áttekinthetlenebbé vált. több tervezet készült a szabadalmi jog átfogó reformjára, de eddig egyik sem vált törvénnyé. különös ellentmondást jelent ugyanakkor az, hogy hazánk az ipari tulajdon oltalmára létesült párizsi uniók egyezmény legkorszerűbb szövegeit az elmúlt években elfogadta. időszerű tehát egy új, átfogó, a megváltozott viszonyoknak megfelelő és a fejlődés irányába mutató jogszabály törvénybeiktatása.

/folyt. köv./
10.30/e

1041 zeli

1037

- 28 -

parlament

bkk. 3. / kiss ... 2. folyt./ 11

tisztelt országgyűlés!

a törvényjavaslat általános jellemzéseként mindenekelőtt arra kívánok rámutatni, hogy az a találmányok jogi oltalmának formájaként a szabadalom jogintézményét tartja fenn. a szabadalom nemzetközileg elterjedt és jogrendszerünkben is hagyományos intézmény.

a törvényjavaslat előkészítése során elsődleges elvi kérdésként merült fel, hogy a szabadalom, mint jogi szerkezet, mennyiben felel meg szocialista társadalmi-gazdasági viszonyainknak, az új gazdaságirányítási rendszerből fakadó követelményeknek. az elmúlt években a kizárólagos jogokkal szemben általában gyanakvást és ellenszenvet tapasztaltunk társadalmunk egyes rétegeiben. a szabadalmat ellenzők legfőbb érve az volt, hogy a szabadalom kizárólagos jog, amely az egyén számára monopóliumhelyzetet biztosít a szocialista társadalommal szemben és mint ilyen, idegen társadalmunktól.

a mi társadalmi-gazdasági viszonyaink között a találmányok jelentős része már eleve társadalmilag szervezett tevékenységként, szocialista gazdálkodó szervezetek keretében jön létre. azok a szabadalmi jogosultak pedig, akik nem rendelkeznek a találmányok hasznosításához szükséges termelő berendezésekkel - pl. kutatóintézetek, külföldiek, magánfeltalálók, stb. - csak úgy juthatnak a szabadalomtól folyó előnyökhöz, ha vagy engedélyt adnak szocialista gazdálkodó szerveinknek a találmány hasznosítására, vagy áttruházzák szabadalmukat. a találmány hasznosítási engedélyéért, vagy a szabadalom áttruházásáért természetesen díjat szokás fizetni, amiben kifejezésre jut az értékhordozó szellemi alkotásban megtestesült munka. a szabadalom kizárólagos jogának megadása a termelőerővé vált tudomány eredményeinek hasznosítását a gépek és más munkaeszközök használatához hasonló védelemben részesíti.

az előkészítés során az is tisztázni kellett, mennyiben tekinthető társadalmilag reálisnak a szabadalommal való visszaélés veszélye. a visszaélés egyik fő formája elvileg az lehet, hogy a szabadalmas nem valósítja meg a találmány tárgyát és erre másnak sem ad engedélyt. e veszély inkább csak elméleti jelentőségű. az anyagi érdekelttség ugyanis szorosan összefügg a megvalósítással.

/folyt. köv./
10.37/e

1041 zeli

1047

- 29 -

bkk. 3./ kiss ... 3. folyt./ 11

emellett a műszaki ismeretek rohamos fejlődése is általában arra ösztönzi a jogosultakat, hogy találmányuk mielőbb megvalósuljon. ha ugyanis sokáig várakoznak a szabadalom értékesítésével, a tudomány gyors fejlődése következtében a találmány túlhaladottá válik, értékét veszti, a feltalálónak már senki sem hajlandó díjat fizetni. ennek ellenére előfordulhat, hogy egyes külföldi szabadalmi jogosultaknak, főként a magyar vállalatok világpiaci versenytársainak, nem mindig érdekük a találmány hazai megvalósítása. lehet, hogy a szabadalmi jog felhasználásával csak a magyar versenytárs - vállalatokat kívánják gátolni, céljuk nem a szellemi termék értékesítése, hanem a piacvédelem biztosítása. a tapasztalat szerint ez elég ritka. veszélyét nem látom túlzottnak, mert egyrészt mi is érthetünk ezzel a lehetőséggel külföldön, másrészt az ilyen gátlás is ösztönöz bennünket a hasonló, vagy még jobb, szabadalomképes műszaki megoldások kutatására. attól sem lehet eltekinteni, hogy a magyar versenytársakat gátló szabadalmak bejelentése esetén is deviza bevételhez jut az állam az illetékelőírások alapján.

a legutóbbi évek tapasztalata szerint a szabadalmaknak átlagosan 55-57 százalékát külföldi bejelentők szerzik meg. a külföldi bejelentések növekedése lehetővé teszi fokozottabb bekapcsolásunkat a műszaki vívmányok nemzetközi forgalmába. vállalatunk gazdasági számításokra alapozva dönthetnek, hogy céljaikat hazai kutatással, vagy külföldi eredmények vásárlásával érhetik-e el előnyösebben. a külföldi szabadalmi bejelentések számszerű növekedése ugyanakkor szellemi és ipari potenciálunk versenyképességének elismerését is jelenti.

felmerül a kérdés, hogy nem nyitunk-e utat kapitalista tendenciák érvényesülésének, vagy a szabadalmakkal való egyéb visszaélésnek? a kérdésre nemmel válaszolhatunk. a szabadalmi kizárólagos jog ugyanis soha nem jelentett egyben korlátlan jogot is. a szabadalmi joggal való visszaélést megfelelően kiépített és nemzetközileg elfogadott jogintézmények akadályozzák. ezzel kapcsolatban kell megemlítenem, hogy a javaslat a szabadalommal való visszaélés megakadályozására kizárja az ottalomból a társadalom számára létfontosságú találmányokat, - például ha a találmány tárgya gyógyszer, vagy emberi, illetve állati élelmezésre szolgáló termék.

/folyt. köv./

10.43/e

1047 Zeh

1127

bkk. 3./ kiss ... 4. folyt./ 11

ilyen esetekben csak eljárási találmányra ad oltalmat. szabályozza a kényszerengedély lehetőségét és fenntartja a honvédelmi érdekből történő igénybevételt is.

felmerült a továbbiakban, hogy a szabadalmi jogból eredő kizárólagosság nem idéz-e elő ugyanolyan, versenyt kizáró monopolhelyzetet, mint amilyen a centralizált gazdaságirányítási rendszerben a merev vállalati profilok kialakítása következtében előállott. a szabadalmi kizárólagos jog nem jár ilyen következményekkel, éppen ellenkezőleg: a műszaki fejlődést előmozdító hatékony versenyforma lehet a vállalatok, szövetkezetek egymás közötti viszonyában. a szabadalmi jog ugyanis nem termelési vagy kereskedelmi profilra, hanem azon belül csak a legkorszerűbb, a legújabb eljárási vagy szerkezeti megoldásra biztosít kizárólagos hasznosítási jogot. mivel pedig a műszaki megoldások száma gyakorlatilag végtelen, egyes műszaki megoldások időleges monopolizálása nem zárja ki a versenyt, csak a feltalálókat különböző utakra tereli, eltérő megoldások kidolgozására ösztönzi, ami a műszaki fejlődés szempontjából rendkívül előnyös.

e körülményekre és nemzetközi kötelezettségeinkre tekintettel a szabadalom az a forma, amely a találmányok jogi szabályozásával szemben támasztott követelményeket a legcélszerűbben kielégíti.

beszéde következő részében kiss Árpád a törvényjavaslat főbb jellemző vonásairól szólt.

a törvényjavaslat a szabadalmazható találmány ismérveit a hatályos jogszabálynál egyértelműbben határozza meg. a szabadalom megadásának előfeltételei között fenntartja a haladás követelményét, amelyet az 1949. évi 8. sz. törvényerejű rendelet vezetett be jogunkba.

új vonás, hogy a javaslat külön szabályokat tartalmaz a növényfajták szabadalmazhatóságáról: a növényfajták és az azok előállítására vonatkozó eljárások, mint „biológiai találmányok”, hatályos jogunk szerint is szabadalmazhatók.

/folyt. köv./

10.50/e

1054 Zeh

1127

bkk. 3./ kiss ... 5. folyt./ il

rámutatott a továbbiakban:

részletesebb vizsgálat alapján arra a következtetésre jutottunk, hogy a növényfajták szabadalmazása és állami minősítése egyaránt szükséges. a szabadalmi oltalom nem teszi feleslegessé a szabadalmazott növényfajták köztermesztésének hatósági engedélyezését, mert például a gyógyszerek forgalmahozatala is csak hatósági engedély alapján történhet.

az új növényfajták szabadalmi oltalmának biztosítását az is indokolja, hogy a mezőgazdaság iparosodása folytán a szabadalmak szerepe a mezőgazdaságban is világszerte fokozódik. a növényfajták szabadalmi, illetve ahhoz hasonló tartalmu védelmére 1961.-ben párizsban nemzetközi egyezmény jött létre, amelyhez már számos fejlett mezőgazdasággal rendelkező ország csatlakozott. e megfontolások alapján a javaslat a növényfajták szabadalmi oltalmát külön szabályokkal biztosítja.

az új állatfajták szabadalmi oltalma bevezetésének gondolatát az országgyűlés jogi, igazgatási és igazságügyi bizottságának, valamint ipari bizottságának legutóbbi együttes ülésén vetették fel. az ülésen megbíztak - mondta kiss árpád - hogy a kiegészítés célszerűségét szakértők bevonásával vizsgáljam meg és a kialakított állásfoglalást az országgyűlés előtt ismertessem.

a bizottságok együttes ülésének határozatát végrehajtottam. szakértői vizsgálódás és vita után az a vélemény alakult ki, hogy bár az állatfajták nemesítésének a növényfajták nemesítéséhez hasonló jelentősége van, előbbieket szabadalmi oltalmáról korai lenne már most intézkedni.

a kétféle nemesítési tevékenység hagyományai és a minősítés fejlettsége ugyanis jelentősen eltér egymástól. amíg a növénytermelésben a fajtaminősítés kb. 50 éve folyik és az új növényfajták szabadalmi oltalma számos országban ismert, sőt nemzetközileg szabályozott, az állatfajták minősítésének mindössze 5-6 éves múltja van. e helyzetnek megfelelően az új állatfajták jogi védelme a párizsi unios egyezményhez csatlakozott, mintegy 80 tagállam közül csak egy-kettőben ismert, a fajtaminősítés és a jogi oltalom előfeltételei és módszerei jó részét kialakulatlanok, nemzetközi rendezés nincs.

/folyt. köv./

10.50/e

1054 2/21

1127

bkk. 3./ kiss ... 6. folyt./ il

az állatfajták nemesítésével a jogi oltalom a gyakorlatban titokvédelem formájában valósul meg, mivel a tenyésztési eljárások az eladott állatokból nem ismerhetők fel, a megszerzett hibrideket pedig rendszerint nem lehet felhasználni továbbtenyésztésre.

mindezek figyelembevételével azt az álláspontot foglaltuk el, hogy az új állatfajták szabadalmi oltalma jelenleg még nem érett meg a jogi rendezésre. még nem rendelkezünk a törvényhozás szintjén általánosítható hazai és nemzetközi tapasztalattal sem.

a fejlődés azonban arra mutat, hogy az új állatfajták szabadalmazhatóságának feltételével és a jogi oltalom módszereivel az elkövetkező években foglalkozni kell és a gyakorlati szükségletek figyelembevételével esetleg törvényerejű rendelettel ki lehet terjeszteni a szabadalmi oltalmat az új állatfajtákra is.

tisztelt országgyűlés!

a törvényjavaslat a gazdaságirányítás reformjának megfelelően a társadalmi, vállalati és egyéni érdekek összhangjának biztosítása mellett új módon alakítja ki a hazai szolgálati találmányokra vonatkozó jogi szabályozást.

az ipar és a műszaki tudományok mai fejlettségi fokán hazánkban is az egyéni feltalálók helyébe egyre inkább a vállalkozó, rendszeres kutatómunkája lépett.

erre jellemző adat, hogy a hazai találmányok kb. 3/4-e szolgálati találmány. ezek egyben a legértékesebb találmányok is. a jelenleg hatályos szabályok szerint a szolgálati találmányra a szabadalmat elsősorban a munkáltató, illetőleg a szerződéskötés alapján erre jogosult igényelheti. ha viszont a munkáltató a szabadalomra igényt tart, a szolgálati találmány feltalálóját a találmány hasznosítása esetén, találmányi díj illeti meg.

/folyt. köv./

10.55/e

1102 2/21

1127

parlament

bkk. 3./ kiss ... 7. folyt./ il

a feltalálónak jelenleg joga van arra, hogy szolgálati találmányát munkáltatója megkérdése nélkül szabadalmazásra bejelentse.

a törvényjavaslat szerint a szolgálati találmány szabadalma minden esetben a munkáltatót illeti meg, még akkor is ha nem tart rá igényt. előfordulhat ugyanis, hogy a szabadalmaztatás a vállalat számára előnytelen, mert ipari titokként sokkal kedvezőbb körülmények között tudja hasznosítani az új műszaki megoldást. ezért lehetővé teszi vállalatunk, szövetkezeteink és intézeteink számára, hogy bel- és külföldön egyaránt - a gazdasági szempontokat figyelembevéve - maguk határozzák meg a hasznosítás formáját és csak akkor szabadalmaztassanak, ha az a vállalati érdekek szempontjából előnyösebb. ilyen okból a feltalálók szolgálati találmányt munkáltatójuk kifejezett lemondó nyilatkozata nélkül nem jelenthetnek be. a törvényjavaslat szem előtt tartja tehát a vállalati érdekeket, ugyanakkor - ezt külön is szeretném hangsúlyozni - figyelmet fordít a feltalálók védelmére garanciákra. anyagi elismerést biztosít a szolgálati találmány feltalálójának a hasznosítás bármely formája esetén.

végül a javaslatnak jellemző vonása még, hogy továbbfejleszti a szabadalmi ügyek jelenlegi fórumrendszerét. a törvényjavaslat a szabadalmak megadásával, a szabadalmi oltalom megszűnésének megállapításával, a szabadalom megsemmisítésével, a nemleges megállapítással, továbbá a szabadalmak fenntartásával és nyilvántartásával kapcsolatos ügyeket az országos találmányi hivatal hatáskörébe utalja. ez a megoldás biztosítja a szabadalmi politika egységes érvényesítését.

a felsorolt ügyek - sajátos vonásaik figyelembevétele mellett is - államigazgatási jellegűek, ezért azokban az országos találmányi hivatal - a jelen törvényjavaslatban foglalt eltérésekkel - az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló 1957. évi 4. törvényt alkalmazza.

a javaslat elkerüli azt a megoldást, hogy az országos találmányi hivatal határozatát a hivatalon belül létesített másik szervezeti egység, vagy valamely más államigazgatási szerv bírálja felül. a törvényesség elve azonban megköveteli az országos találmányi hivatal határozatainak megváltoztatási lehetőségét is. ezért az országos találmányi hivatal határozatait a budapesti fővárosi bíróság és a legfelsőbb bíróság kérelemre felülvizsgálja.

/folyt. köv./
11.00/e

11402

F!

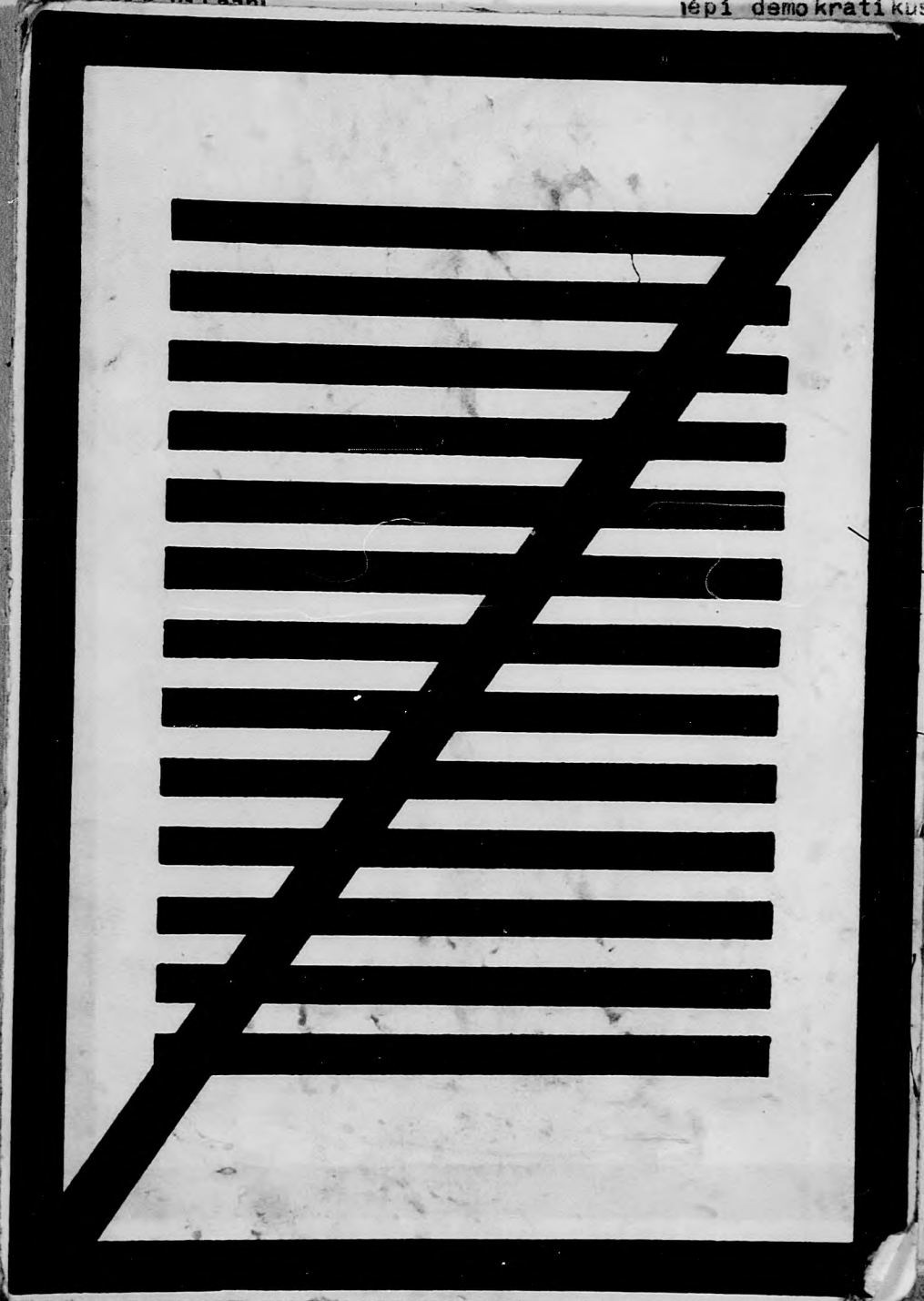
Hizlety:

bkk. 6. / mi Apr. 17. PARLAMENT

35-40. lap

az ilye
ta-irredenta
gyar nép rés
mazó politik
szövetséges

elzárkózott, sovínisz-
szigeteltségben élt ma-
gyari összefogásból szár-
mazó politikai partnere és
követő országnak. a ma-
gyari demokratikus orszá-

a
dulás-
ta tár-
dulás
adal-
éljából
tkiség-
a elle-
jénye
köz-
onyo-
avas-
atározó

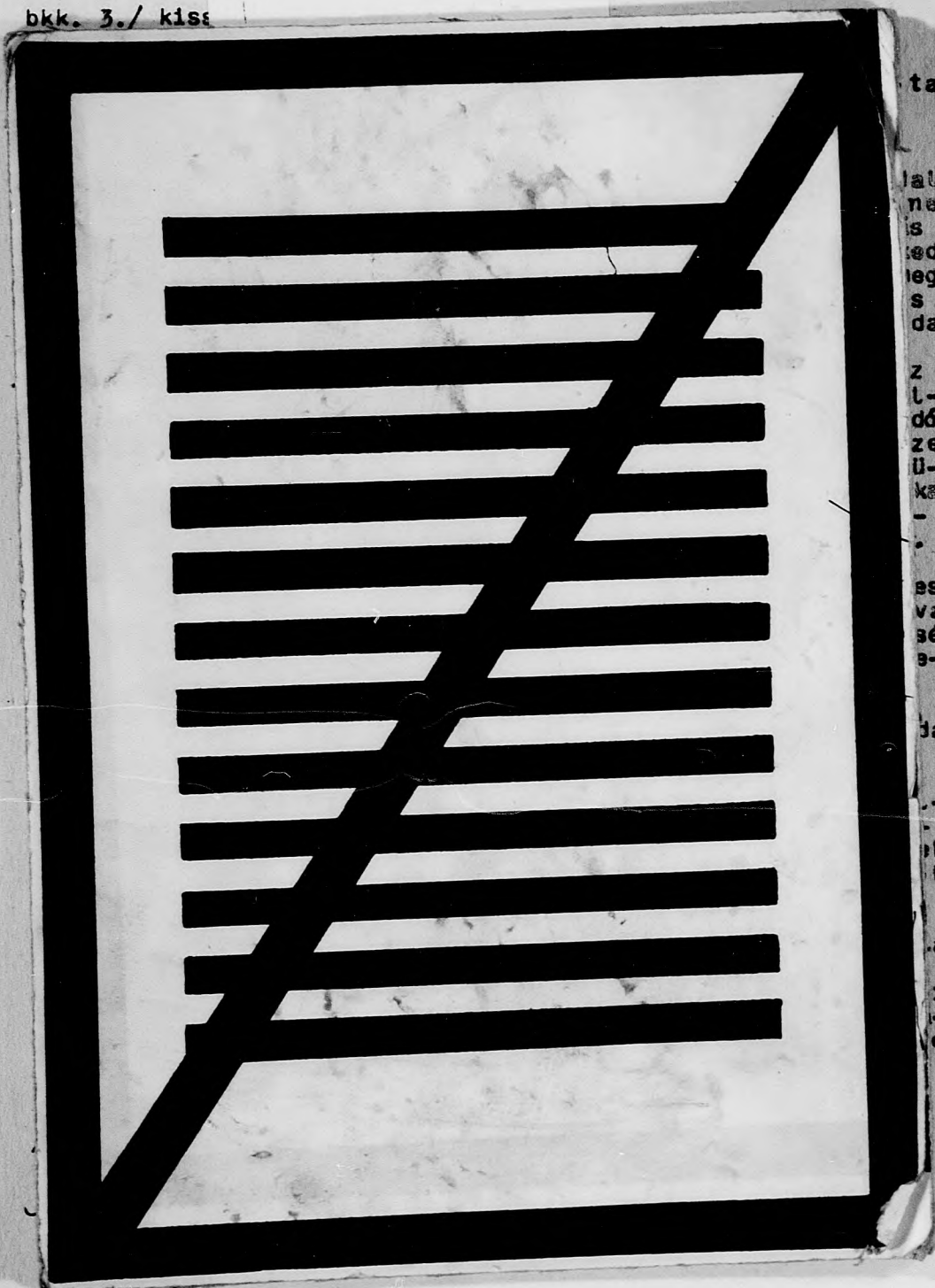
ányos
pcsolta-
, hogy
épet a
s elleni
lakitá-
g bő-

Hely:

Apr. 17. PARLAMENT

35-40. lap

bkk. 3./ kiss

ta-

al-

ne-

s-

ed-

eg-

s-

da-

z a

l-

dó

zem

ü-

ka-

-

-

esz-

vas-

sé-

e-

-

ja-

-

-

el-

l-

-

ál-

-

1-

-

é-

-

parlament

bkk. 6. / megkezdte.... 5. folyt. /gy

az ilyen szerződésekkel a korábban elzárkózott, sovinszta-irredenta gómban és kétségbeesett elszigeteltségben élt magyar nép részese lett a nagyobb nemzetközi összefogásból származó politikai, gazdasági és kulturális előnyöknek, partnere és szövetséges társa egy sor, rokonsélokot követő országnak. a második világháború után a kelet-európai népi demokratikus országok a társadalmi előrehaladás azonos útját választották: a szocializmusét. nem véletlenül, hisz mindegyikük felszabadulásában a döntő a szovjetunió felszabadító harca és szocialista társadalmának példamutatása volt. így következett a felszabadulás nagy történelmi élményéből, a szocializmus építésének forradalmi gyorsasággal, alig néhány év alatt kibontakozó közös céljaiból az együttműködés szervezeti formáinak kimunkálása; de szükség-szerűen következett az imperialista hidegháborús stratégia elleni közös arconal, egységes fellépés politikai, katonai igénye is. jó ha ezt világosan leszögezzük. ha ebbe a történelmi távlatba helyezzük az előttünk fekvő törvényjavaslatot s közben kimondva-kimondatlanul a mai csehszlovákiai helyzet bonyolult, nehéz gondjaira figyelünk, kidomborodik a törvényjavaslat jelentősége, nemzeteink jövődjé együttműködését meghatározó fontossága.

a továbbiakban az elmúlt husz évben kialakult tudományos és egyéb területen is jól kamatozó magyar-csehszlovák kapcsolatokról szólt, majd így folytatta: biztosak vagyunk abban, hogy az eltelt két évtizedben a magyar, a cseh és a szlovák népet a szerződés közelebb hozta egymáshoz, segítette a sovinizmus elleni harcban, segítette a szocialista nemzetiségi politika kialakításában. igaz, nem állíthatjuk, hogy ezen a téren nincs még bőven tennivaló. mi magunk azonban mindent megteszünk a jó együttműködésért.

/folyt. köv./

13.35/e

de

- 41 -

bkk. 6. / megkezdte.... 6. foly. /gy

- a mai világpolitikai helyzetben az eltelt időszak eredményei miatt is indokoltnak tartjuk az újabb huszéves szerződés megkötését - folytatta a képviselő. ez a szerződés az európai biztonság, béke megóvását is szolgálja. a mai nemzetközi helyzet szükségessé teszi a szocialista országok baráti kapcsolatainak fejlesztését, a politikai együttműködés további elmélyítését és a gazdasági, tudományos és műszaki kooperáció minőségileg új szakaszát, hasznosabb formáit. annál is inkább, mert az imperialista agresszió új, kifinomultabb formáival találkozunk napjainkban. meghirdették a „lépcsőzetes kapcsolatok”, a fellazítás „elvét”, s igyekeznek megvalósítani gyakorlatát is. 1956-ban igen rövid idő alatt megtanultuk, mit is értenek a fokozatosság elvén, s nem kellett tíz nap, a gyilkosságotól a parasztság földjének elvételeig meghirdető tervekig, a fehér terror gyakorlatáig jutottak el.

- úgy látjuk s hosszú hónapok óta növekvő aggodalommal figyeljük, hogy e taktika finomított, álcázottabb formáival kísérleteznek most csehszlovákiában. ezért és éppen ennek a törvényjavaslatnak a vitájánál szólnunk kell aggodalmunkról is, nem hallgathatja el azt a baráti tapintat, a belügyekbe való be nem avatkozás különben jogos álláspontja.

- mi, magyarok megtanulhattuk 1919-ben, a huszas évek fehér terrorja idején és megtanulhattuk 1956-ban is, hogy a szovjetellenesség, a kommunistaellenesség jelszava alatt mi húzódhat meg. nem kívánjuk ezt a leckét egyetlen barátunknak sem. és nem szabad összekverni a szocializmus építése során elkövetett hibák kijavítását, a bírnok jogos elítélését szovjetellenes, antikommunista jelszavakkal és akciókkal.

/folyt. köv./

13.40/e

- 42 -

ll

bkk. 6. / megkezdte.... 7. folyt./ gy-11

a fellazításnak, a fokozatosságnak ezeket a jelenségeit jogos aggodalommal figyeljük. meggyőződésünk, hogy a szocialista államok szolidaritása, a közös ügy védelme, amit a jelen szerződés is hosszú távon kíván szolgálni, - segít e veszedelmes jelenségek leküzdésében. bizunk a cseh és a szlovák nép öntudatában, politikai érettségében. amikor a cseh, a szlovák és a magyar nép újabb husz évre megköti e jelentős egyezményét, emlékeznünk kell arra is, hogy annyi viszály, ellentét után hogyan is születhettek meg a barátság, a biztonság, a nemzetek közötti béke ilyen okmányai. tudjuk, azoknak a fejszabadó harcolnak az eredményeként, amelyeket szovjet katonák, munkások milliói vívtak a harctereken, katonai üzemekben, a tudósok laboratóriumaiukban, - mert ez mind-mind a fasizmus ellen történt. ez a szemlélet és ez az emlékezés ma is összeköt bennünket. a szerződés, a törvényjavaslat ebben a szellemben készült, így ajánlom, hogy az országgyűlés iktassa törvényei közé.

nádasdi józsef,

----- a kisz központi bizottságának titkára, zala megye 1. számú országgyűlési választókerületének képviselője hangsúlyozta, hogy a törvényjavaslat szövege és szelleme jól szolgálja a két ország és nép nemzeti és nemzetközi érdekeit, immár történelmivé vált barátságának további elmélyítését, a szocializmus, az európai béke és biztonság ügyét. hasonlóképpen a magyar közvélemény osztja a kormány álláspontját akkor és abban is, amikor aggodalmát fejezi ki a csehszlovákiában tapasztalható bizonyos politikai jelenségek kapcsán - mondta, majd így folytatta:

- a leginkább nyugtalanító tényező az ellenforradalmi - a-hogy ma csehszlovákiában mondják: szocialistaellenes - elemek szervezkedési, randalírozási lehetősége. ezek az erők jól szervezettek és jól tájékozottak, s láthatóan jól összehangolt terv szerint képesek gyors támadásra és szervezett visszavonulásra, hogy azután a kedvező pillanatban újabb támadásba lendüljenek. terveiknek megfelelően sikerrel tudják keresztelni a párt, a kormányzat, a hivatalos tényezők terveit és elgondolásait. sőt: adott helyzetben ők diktálják az események menetét.

/folyt. köv./

13.45/e

- 43 -

ll

parlament

bkk. 6. / megkezdte.... 8. folyt./ il

- a másik nyugtalanító jelenség a csehszlovák hivatalos tényezők bizonyos tanácstalansága, határozatlansága és habozása. az emberek nálunk gyakran fölteszik a kérdést: miért és meddig tűri a szocialista ellenes randalizásokat a vezetés? a szavakat, nyilatkozatokat összevetik azzal, ami a valóságban történik, s nemegyszer hiányérzetük támad.

nádasdi józsef a szlovák szakszervezeti szövetségek tanácsa elnökségének nyilatkozatából vett idézettel szemléltette, hogy a csehszlovák dolgozók is hasonlóképpen gondolkodhatnak. „elkerülhetetlennek tartjuk azokat az intézkedéseket, amelyek gátat vetnek a politikai válságok előidézésének, mind a szövetségi, mind a szlovák kormánytól elvárjuk, hogy intézkedéseiket mihamarabb és következetesen alkalmazzák a gyakorlatban és az eredményekről tájékoztassák a nyilvánosságot,, - hangzott az idézet, amellyel kapcsolatban a képviselő rámutatott: a mi dolgozóink ezzel egyetértve legföljebb azt teszik hozzá, hogy az ország rendje a pártban levő rendtől függ.

- s itt érkeztünk el egy további nyugtalanító tényezőhöz - folytatta nádasdi józsef. - egyrészt, hogy igen magas rangú személyiségek nem egy nyelven - egyések nem az érvényes párthatározatok szellemében - beszélnek és cselekszenek. másrészt: a magyar közvélemény tudja, hogy sok becsületes, igaz hazafi és internacionalista él és dolgozik a szomszédos országban. az emberek fájlatják, hogy ezek az egészséges erők eléggé dezorganizáltak, szétforgácsoltak, bizonyos értelemben még mindig a dermedtség állapotban vannak, s - amint erre a cskp elnöksége végrehajtó bizottságának határozata is rámutat - gyakran politikai és erkölcsi terror nehezedik rájuk.

/folyt. köv./

13.50/e

ll

- 44 -

parlament

bkk. 6. / megkezdte.... 9. folyt. / il

- nem ok nélküli tehát a magyar közvélemény aggodalma. ezt a magyar törvényhozás házában nyíltan kimondani legalább annyira jogunk, mint amennyire kötelességünk. nyíltan kimondjuk aggályainkat, humanizmusból, hiszen látjuk, hogy a szomszéd háza körül gyanús emberek ólálkodnak, fel akarják azt gyújtani, emberi kötelességünk szólni, különösen ha ráadásul még ismerjük is a gyújtogatót. nyíltan kimondjuk aggályainkat a történelmi sorsközösség jogán.

- nyíltan kimondjuk aggodalmunkat kommunista mivoltunk jogán is. történelmi harcunk nemzeti keretekben, de világméretben folyik. kettős történelmi felelősség nehezedik ránk. felelősek vagyunk tetteinkért saját népünk, munkásosztályunk, nemzeti történelmünk előtt. de legalább ennyire felelősek vagyunk az egész nemzetközi munkásosztály, a világ proletariátusa előtt is. a nemzetközi kommunista mozgalom eszmeileg, politikailag lényegében felvértezett az imperialisták nyílt, brutális agressziója elleni harcban. de éppen az elmúlt egy-másfél év politikai tapasztalatai mutatják, hogy távolról sem tekinthető hasonlóképpen felvértezettnek a fellazítás, az imperialisták belső bomlasztása elleni harcban. ennek konzekvenciáit mindannyiunknak le kell vonni.

a magyar-csehszlovák barátsági, együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási szerződés törvénybe iktatásáról szóló törvényjavaslatot elfogadta és az országgyűlésnek is elfogadásra ajánlotta.

/folyt. köv./

13.50/um

ll

- 45 -

parlament

bkk. 6. / megkezdte.... 10. folyt./ il

a törvényjavaslathoz több hozzászóló nem jelentkezett - ezért az elnöklő kállai gyula a vitát lezárta, s határozathozatal következett. az országgyűlés a magyar népköztársaság és a csehszlovák szocialista köztársaság között budapesten 1968 június 14-én aláírt barátsági, együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási szerződés törvénybe iktatásáról szóló törvényjavaslatot általánosságban és részleteiben egyhangulat elfogadta.

ezután az elnöklő kállai gyula a következőket mondotta:

- most, hogy a magyar népköztársaság törvényeinek sorába iktattuk a csehszlovák szocialista köztársasággal megkötött barátsági szerződést, az országgyűlés nevében üdvözlőnként és jó kívánságainkat küldjük a csehszlovák szocialista köztársaság népeinek, szövetségi gyűlésének és kormányának. kívánjuk, hogy ez a szerződés mélyítse és erősítse tovább a népeink, államaink közötti sokoldalú együttműködést és a szocialista internacionalizmus elvein nyugvó testvéri barátságot./nagy taps./

ezután szünet következett.

/folyt. köv./á

13.55/um

ll

- 46 -

parlament

bkk. 6./ megkezdte ... 11. folyt./ il

szünet után vass istvánné

elnökletével folytatódott a tanácskozás. az országgyűlés áttért a következő napirendi pont, a találmányok szabadalmi oltalmáról szóló törvényjavaslat tárgyalására.

kiss árpád

-----, miniszter, az országos műszaki fejlesztési bizottság elnöke tartott expozét.

kiss árpád beszédét mai bkk. 3. számú kiadásunkon közöltük. a beszédre a következő javításokat adjuk:

a 2. folytatás utolsó bekezdésének 5. sorában: a „jelentőségli,„ szó helyett „jellegű,„ irandó.

a 3. folytatás 16. sorában kezdődő mondat /attól sem./ k i m a r a d . a szöveg tehát így folytatódik:

„a legutóbbi évek...

a 4. folytatás 3. sorában a szöveg helyesen: ...történi g é n y b e v é t e l j o g á t í s .

az 1. bekezdés alulról számított harmadik sorában a szöveg helyesen: ...versenyt, csak különböző utakra tereli, a f e l t a l á l ó k a t eltérő....

a negyedik folytatás második, bekezdésének szövege helyesen: a szabadság az a forma, amely a találmányok jogi szabályozásával szemben támasztott követelményeket a legcélszerűbben kielégíti.

az 5. folytatás 3. bekezdésének utolsó mondata / e megfontolások alapján .../ k i m a r a d .

az 5. folytatás 4. bekezdésének 5. sorában a szöveg helyesen: ..kiegészítés s z ű k s á g e s s é g é t szakértők bevonásával..

ugyanennek a bekezdésnek végére - folytatásként - a következőket kérjük pótlólag beírni: „e kötelezettségének eleget téve kiss árpád közölte, hogy a törvényjavaslat módosítását maga is javasolja.

/folyt. köv./

14.40/e

ll
14.40/e

- 47 -

bkk. 6./ megkezdte ... 12. folyt./ il

indítványozta, hogy a törvényjavaslat „szabadalmi oltalom,„ című részében az eredetileg csak a növényfajtákra vonatkoztatott kitételek terjesszék ki az állatfajtákra is, a következő fogalmazással: „a növény- és állatfajta és az azt eredményező eljárás akkor szabadalmaztatható, ha a növény- és állatfajta új, egynemű és viszonylag állandó.„ következésképp a törvénytervezet harmadik részének címe is megváltozik „a növény- és állatfajtákra vonatkozó külön szabályok,„-ra. a javaslat szerint a törvénytervezet egy új, „a növényfajtákra vonatkozó szabályok alkalmazása az állatfajtákra,„ című paragraffussal bővülne, továbbá több helyen a „növényfajta,„ kitétel növény- és állatfajta,„-ra változik.

az 5. folytatás 5. bekezdésétől /„ a bizottságok együttes ülésének.../ a 6. folytatás 3. bekezdésének végéig /...az új állatfajtákra is/ a szöveg tör l e n d ő!

a 7. folytatás 2. bekezdésének 7. sorában a szöveg helyesen: ...és i n t é z m é n y e i n k számára, ...

a 8. folytatás utolsó bekezdésének második sorában a szöveg helyesen: ...a bizottságok által és a z á l t a l a m javasolt....

ezzel a javításokkal kiss árpád beszédének embargóját feloldjuk!

kiss árpád expozéja után szépvolgyi zoltán, a törvényjavaslat előadója következett, akinek mai bkk. 4-es számú kiadásunkon közölt beszédéhez a következő javításokat adjuk:

a 2. folytatás utolsó bekezdésének 7. sorából kérjük törölni a f e l e l ő s s é g e t szót.

a 3. folytatás 2. bekezdésének utolsó sorából kérjük törölni a „m a j d e z e k k e l a s z a v a k k a l z á r t a b e s z é d é t,„ részt.

a 3. folytatás 2. bekezdése után új bekezdésként az alábbi pótlást adjuk:

/folyt. köv./
14.50/e

le
Kiss Árpád

bkk. 6./ megkezdte ... 13. folyt./ il

„a törvényjavaslat előadója ezután emlékeztetett arra: a két bizottság együttes ülésén arra vonatkozóan is javaslat hangzott el, hogy a növényfajtákhoz hasonlóan az állatgenetika terén elért eredményekre is ki kellene terjeszteni a szabadalmi oltalmat. a két bizottság nevében megegyezéssel vette tudomásul, hogy a törvényjavaslat alkotói - akik a képviselők észrevételei nyomán újra megvizsgálták a kérdést - elfogadták a bizottsági ülésen előterjesztett indítványt; majd ezekkel a szavakkal zárta beszédét:

- olyan jól előkészített.....,

szépvolgyi zoltán beszédének embargóját feloldjuk.

ezután ebédszünet következett.

x x x

a szünet után az elnöklő kállai gyula megnyitotta a törvényjavaslat vitáját. elsőként dr. varga pálné,

----- hajdu-bihar megye 9. számú választókerületének országgyűlési képviselője a biogál gyógyszergyár gyáregységvezetője üdvözölte a szabadalmi jog nagyon időszerű rendezését. részletesen szölte a törvénytervezetnek azokról a paragrafusairól, amelyek a korábbi szabályozáshoz képest újdonságot tartalmaznak. ezek között kiemelte: helyes a törvényben is rögzíteni a mulkáltató jogát, hogy alkalmazottja a szolgálati találmányt csak hozzájárulásával értékesítheti. figyelembe kell ugyanígy venni, hogy a találmány megalkotásához szükséges feltételeket, technikai és anyagi erőforrásokat a munkáltató bocsátja a feltaláló rendelkezésére, vállalva az esetleges eredménytelenség kockázatát is. megjegyezte: régi hiányt pótol a törvény tervezetnek az a paragrafusa, amely kimondja, hogy a szabadalmi jogviták esetében eljáró bíróság háromtagú tanácsából két bírónak felsőfokú műszaki, vagy azzal egyenértékű szakképzettséggel kell rendelkeznie.

/folyt. köv./
16.00/e

le
1630 Dr.

bkk. 6./ megkezdte ... 12. folyt./ il

indítványozta, hogy a törvényjavaslat „szabadalmi oltalom„ című részében az eredetileg csak a növényfajtákra vonatkoztatott kitélet terjessék ki az állatfajtákra is, a következő fogalmazással: „a növény- és állatfajta és az azt eredményező eljárás akkor szabadalmaztatható, ha a növény- és állatfajta új, egynemű és viszonylag állandó.„ következésképp a törvénytervezet harmadik részének címe is megváltozik „a növény- és állatfajtákra vonatkozó külön szabályok„-ra. a javaslat szerint a törvénytervezet egy új, „a növényfajtákra vonatkozó szabályok alkalmazása az állatfajtákra„ című paragrafussal bővülne, továbbá több helyen a „növényfajta„ kitélet növény- és állatfajta„-ra változik.

az 5. folytatás 5. bekezdésétől /„ a bizottságok együttes ülésének.../ a 6. folytatás 3. bekezdésének végéig /...az új állatfajtákra is/ a szöveg t ö r l e n d ő!

a 7. folytatás 2. bekezdésének 7. sorában a szöveg helyesen: ...és i n t é z m é n y e i n k számára, ...

a 8. folytatás utolsó bekezdésének második sorában a szöveg helyesen: ...a bizottságok által és az általa - l a m javasolt....

ezzel a javításokkal kiss árpád beszédének embargóját feloldjuk!

kiss árpád expozéja után szépvölgyi zoltán, a törvényjavaslat előadója következett, akinek mai bkk. 4-es számú kiadásunkon közölt beszédéhez a következő javításokat adjuk:

a 2. folytatás utolsó bekezdésének 7. sorából kérjük törölni a f e l e l ő s s é g e t szót.

a 3. folytatás 2. bekezdésének utolsó sorából kérjük törölni a „m a j d e z e k k e l a s z a v a k k a l z á r t a b e s z é d é t„ részt.

a 3. folytatás 2. bekezdése után új bekezdésként az alábbi pótlást adjuk:

/folyt.köv./
14.50/e

de
K.H. Du

bkk. 6./ megkezdte ... 13. folyt./ il

„a törvényjavaslat előadója ezután emlékeztetett arra: a két bizottság együttes ülésén arra vonatkozóan is javaslat hangozott el, hogy a növényfajtákhoz hasonlóan az állatgenetika terén elért eredményekre is ki kellene terjeszteni a szabadalmi oltalmat. a két bizottság nevében megelegetéssel vette tudomásul, hogy a törvényjavaslat alkotói - akik a képviselők észrevételei nyomán újra megvizsgálták a kérdést - elfogadták a bizottsági ülésen előterjesztett indítványt; majd ezekkel a szavakkal zárta beszédét:

- olyan jól előkészített.....

szépvölgyi zoltán beszédének embargóját feloldjuk.

ezután ebédszünet következett.

x x x

a szünet után az elnöklő kállai gyula megnyitotta a törvényjavaslat vitáját. elsőként dr. varga pálné,

----- hajdu-bihar megye 9. számú választókerületének országgyűlési képviselője a biogál gyógyszergyár gyáregységvezetője üdvözölte a szabadalmi jog nagyon időszerű rendezését. részletesen szölte a törvénytervezetnek azokról a paragrafusairól, amelyek a korábbi szabályozáshoz képest újdonságot tartalmaznak. ezek között kiemelte: helyes a törvényben is rögzíteni a munkáltató jogát, hogy alkalmazottja a szolgálati találmányt csak hozzájárulásával értékesítheti. figyelembe kell ugyanígy venni, hogy a találmány megalkotásához szükséges feltételeket, technikai és anyagi erőforrásokat a munkáltató bocsátja a feltaláló rendelkezésére, vállalva az esetleges eredménytelenség kockázatát is. megjegyezte: régi hiányt pótol a törvénytervezetnek az a paragrafusa, amely kimondja, hogy a szabadalmi jogviták esetében eljáró bíróság háromtagú tanácsából két bírónak felsőfoku műszaki, vagy azzal egyenértékű szakképzettséggel kell rendelkeznie.

/folyt.köv./
16.00/e

de
K.H. Du

bkk. 6./ megkezdte ...14./ il

a találmányi bejelentésekkel kapcsolatos jogvitákban a jogi és műszaki kérdések ma már elválaszthatatlanok egymástól; az elfogulatlan, szakmai szempontból is helytálló ítélkezés a bírótól is megköveteli a technikai hozzáértést. a képviselő údvözölte, hogy a törvénytervezet a szabadalmi oltalmat a növényfajtákra is kiterjeszti. az új szabályozás így egyenrangúnak ismeri el a növénynevelők szellemi alkotásait az ipar feltalálójának produktumaival, s az iparjogvédelmi tevékenység már nemcsak a fizika, kémia, hanem a bio-fiziológia területén is őrzi az alkotók jogait.

dr. varga pálné két módosító javaslatot is előterjesztett. indítványozta, hogy a jogszabály mondja ki: melyik fórum illetékes az ugynevezett előhasználati jogosultság meghatározására. másik javaslata a szöveg egyszerűsítésére, illetőleg egy mondat elhagyására vonatkozott.

a törvénytervezetet módosító javaslataival együtt ajánlotta elfogadásra.

/folyt. köv./

16.02/e

- 50 -

sk
1630 Dm

bkk. 6. / megkezdte.... 15. folyt./ gy

ezután dr. ajtai miklós,

----- az mszmp politikai bizottságának póttagja, a minisztertanács elnökhelyettese emelkedett szóra. beszédét mai bkk. 5. kiadásunkon közzétük, az embargót feloldjuk!

ezután dr. guba sándor

----- technikumi igazgató /somogy megye 4. számú választókerület/, kapott szót. megletégedéssel nyugtázta: a benyújtott és elfogadásra ajánlott javaslatok eredményeként a törvényjavaslat úgy módosul, hogy az állattenyésztésre is kiterjed a szabadalmi oltalom. a módosítás nyomán a törvényjavaslat összhangba kerül a növény- és állatfajták állami minősítésére vonatkozó 21/1968-as kormányrendelettel, amely továbbra is hatályban marad. a szabadalmi oltalom kiterjesztése minden bizonnyal újabb ösztönzést ad a kutatók munkájának, - tette hozzá a képviselő. megjegyezte: a törvényjavaslat lehetőséget ad arra, hogy az emberi, illetve állati ételmezésre szolgáló termék előállítására irányuló eljárás szabadalmazható legyen.

rámutatott, hogy megítélése szerint ide tartoznak azok az agro, illetve zooteknikai eljárások is, amelyek segítségével az új fajták mellett, illetve azokkal egyidejűleg a termelés jelentős mértékben növelhető. ezek tekintetében azonban igen nagy körültekintést igényel az újdonság, a haladó, a műszaki jelleg, a gyakorlati alkalmazhatóság elbírálása. a növény- és állatfajták állami minősítését jelenleg az országos fajtaminősítő intézet végzi. célszerű lenne, ha az új agro- és zooteknikai eljárások állami minősítésére is kiterjesztenék ennek a jól működő intézetnek a hatáskörét.

hangsúlyozta: meggyőződése, hogy a törvényjavaslat elfogadása új lendületet ad hazánkban az alkotókedv kibontakozásának és a műszaki fejlődésnek. ezután azt fejtegette, hogy hazánkban a tudományos kutatásokra fordított alapnak csak 12 százalékát költik mezőgazdasági kutatásokra, viszont például belgiumban 38, japánban 20, hollandiában 15 százalék ez az arány. még rosszabb - mindössze 0,4 százalék - nálunk az arány, ha a mezőgazdaság bruttó bevételével vetjük össze a mezőgazdasági kutatásra fordított összeget. haladéktalanul növelni kell a mezőgazdasági műszaki fejlesztést és tudományos kutatásokat szolgáló összegeket. szorgalmazta, hogy az illetékesek vizsgálják felül a műszaki fejlesztési alapok elosztását és gondoskodjanak a követelményeknek megfelelő arányos elosztásról.

/folyt. köv./
17.10/-s

- 51 -

17.10.1968
1630 Dm

parlament

bkk. 6./ megkezdte ... 16. folyt./ il

a következő felszólaló krasznai károlyné,
szolnok 5. választókerületének országgyűlési képviselője, a tiszai cipőgyár művezetője felszólalásában rámutatott: a törvényjavaslat egyik fő érdeke, hogy logikusan, jól rendszerezetten, magas színvonalon és világosan meghatározza az alapelveket. kifogásolta azonban, hogy nem részesíti szabadalmi oltalomban az olyan találmányokat, amelyek vegyi úton előállított termékek. pedig ezek köre rendkívül széles hiszen a műanyag-, a gumi- és egyéb iparágak számtalan új termékkel jelentkeznek. megemlítette, hogy több országban lehetővé teszi az ugynevezett anyagtalálmányok szabadalmaztatását is. a képviselő véleménye szerint a tudományos-technikai forradalom jelenlegi szakaszában, amikor százait készülnék új, vagy a már meglevőkből kombinált anyagok, ezeknél nem indokolt a szabadalmazás teljes megtagadása.

Kitért arra is, hogy a korszerű iparjogvédelem - kellő számú képzett szakember hiányában - még a nagyobb vállalatoknál is rendkívül alacsony szintű, néhol pedig teljesen hiányzik. a gazdaságirányítás új rendszere ezen a téren ugyan hozott figyelemreméltó változásokat, az eddigi eredmények azonban nem kielégítőek. a gazdasági és műszaki vezetők egy része még nem ismerte fel az iparjogvédelem jelentőségét, nem szervezte meg saját vállalatánál megfelelően ezt a tevékenységet, s emiatt a fáradságos munkával, nagy költséggel kiképzett középkaderek szaktudását nem lehet kellően gyümölcsösíteni. ebből számottevő károk származnak. javasolta a képviselő, hogy az országos találmányi hivatal gondoskodjék az iparjogvédelemben jártas szakemberek tömeges kiképzéséről. erre megvan a lehetőség, hiszen valamennyi iparágban nagy számban dolgoznak jólképzett, nagy gyakorlattal rendelkező műszakiak és jogászok.

jazbinsek vilmos,
a baranya megyei 9-es választókerület képviselője, a mecseki szénbányák főmérnöke elmondotta: az új törvény alkalmas arra, hogy hazánkban jelentősen elősegítse a műszaki fejlődést, az újítói, -feltalálói mozgalmat. az előkészítés, az előzetes tárgyalások időszakában lezajlott vitákra utalva hangsúlyozta, hogy egyetért a törvényjavaslat szerinti elvvel; azé legyen a találmány elsődleges joga, aki azt finanszírozza.

/folyt. köv./

17. 15/a

1730
1830 Dm

52

parlament

ökk. 6./ megkezdte 17. folyt./ il

szükséges azonban, hogy a végrehajtási utasításban rendezzék a feltalálónak járó összeget. el kellene kerülni, hogy minden vitás esetben a bíróságnak kelljen eldöntenie azt, hogy mennyit fizessen a vállalat a feltalálónak. olyan ösztönző lehetőség kell biztosítani, hogy érdemes legyen találmányokon gondolkodni, s meg kell óvni a feltalálót a felesleges torturáktól.

a képviselő ezután a törvényjavaslatnak arra a részére utalt, amely kimondja, hogy a szabadalmas köteles a találmányt a népgazdaság szükségleteinek megfelelő módon és mértékben hasznosítani, vagy erre másnak engedélyt adni. feltette azonban a kérdést: mi történjék akkor, ha jó a találmány, de a feltaláló törekvései ellenére sem hasznosítja senki. javasolta, hogy a végrehajtási utasítás a szakágakat kötelezze a gazdaságilag hasznos, előnyös találmányok értékesítésére.

párhuzamot vont az ötven éves szerzői jogvédelem és a szabadalmak tervezett husz éves oltalmi ideje között, s megjegyezte, hogy e védettségek idejét közelíteni kellene egymáshoz. bíráló megjegyzéseket fűzött a törvénytervezetnek ahhoz a részéhez is, amely kimondja, hogy az azonos napon érkezett szabadalmi bejelentések elsőbbségét az iktató sorszáma határozza meg. mint mondotta, nem valószínű ugyan, hogy két azonos jellegű találmány azonos postával érkezik a találmányi hivatalba, de ha ilyen eset előfordulna, akkor se az iktató sorszáma, hanem a postai feladás időpontja legyen a döntő.

helyeselte a törvénytervezetnek azt a részét, amely kimondja, hogy ha a találmányi hivatal a kitűzött határidő elteltével nem kap pótlást, a hiányos szabadalmi leíráshoz, a találmányt el kell utasítani. hozzáfűzte azonban, hogy jó lenne meghatározni, hogy a találmányi hivatal mennyi idő után köteles az elfogadási nyilatkozatot megadni. tapasztalatai szerint már előfordult, hogy egyik-másik feltaláló négy év elteltével kapott elutasító választ.

a képviselő elmondotta, hogy a törvényjavaslat módosítását nem kívánja, azt tartaná helyesnek, ha a változtatásokat a végrehajtási utasítás tartalmazná. a törvényjavaslatot elfogadta és az országgyűlésnek is elfogadásra ajánlotta.

/folyt. köv./

17. 25/gy

1730
1830 Dm

- 53 -

parlament

bkk. 6./ megkezdte ... 18. folyt./ 11

szület következett, majd beresztóczy miklós
-----, vette át az
elnöki tisztet.

kiss árpád
----- válaszolt a vitában elhangzottakra, s foglalta
össze a véleménycsere tanulságait.

megállapította, hogy a találmányok szabadalmi oltalmáról
szóló törvény tervezetét a képviselők jónak minősítették, olyannak,
amely nemzetközi tekintetben is haladó szellemű jogszabály-ter-
vezet. köszönetet mondott azoknak a képviselőknek, akik a
szakmai előkészítő bizottságok munkájából kivették részüket -
javaslatokkal, hasznos észrevételekkel. a tervezet hatályát
képviselői javaslatok alapján terjesztették ki a genetikai
munka terén születő eredményekre.

arról is szólt kiss árpád, hogy az új tudományos eredmények
létrehozására fordított anyagiak többszörösen megterülnek a
társadalomnak, mivel a társadalmi szükségletek kielégítésének
költségei új találmányokkal számottevően csökkennek. utalt ar-
ra, hogy egy-egy ország gazdaságának fejlettsége nagyban függ
attól, hogy nemzeti jövedelmének milyen hányadát fordítja mű-
szaki, technikai kutatásokra. ebből a szempontból Magyarország
bármely nyugat-európai országgal felveheti a versenyt, de
nem szabad megfeledkeznünk arról, hogy a kutatásokra fordítható
összeg volumene nálunk jóval kisebb, mint a nagy országokban. a
javaslat törvényerőre emelkedésével lehetővé válik, hogy magyar-
ország intenzíven bekapcsolódjék a nemzetközi tudományos életbe,
s partnereink érdekelték lesznek abban, hogy a mi országunkban
jelentkezzenek találmányaik szabadalmaztatásával. hangsúlyozta
a szocialista országokkal és elsődlegesen a szovjetunióval való
tudományos-műszaki együttműködés fontosságát: ez a kooperáció az
elmúlt másfél-két évtizedben jelentős eredményeket hozott.

kitért válaszában arra is, hogy a korábbi időszakban magyar-
országon eléggé elhanyagolták a biológiai kutatásokat, s így ez
a tudományterület meglehetősen elmaradt a fejlődés általános
szintjétől. újabban azonban az akadémia, a mezőgazdasági és élel-
mezésügyi minisztérium, valamint az országos műszaki fejlesztési
bizottság a rendelkezésre álló anyagiak nagy részét fordítja
ennek a lemaradásnak a megszüntetésére.
/folyt.köv./

18.20/11

18.20/11

- 54 -

parlament

bkk. 6./ megkezdte ... 19. folyt./ 11

kiss árpád ezután részletesen válaszolt a vitában el-
hangzott észrevételekre, és a képviselők módosító javas-
lataira, egyetértett és az országgyűlésnek elfogadásra a-
jánlotta dr. varga pálné képviselő kiegészítő javaslatát,
- amely arra vonatkozott, hogy meg kellene szabni: melyik
forum illetékes az előhasználati jogosultság meghatározásá-
ra - mert az - véleménye szerint - alkalmas az esetleges
félreértések megelőzésére.

megindokolta egyebek között, hogy a szabadalmi oltal-
mat a törvénytervezet miatt korlátozza husz évre, jólle-
het például a szerzői jogi védelem 50 évre szól. kifejtet-
te, hogy a husz éves időszakot a nemzetközi kölcsönösség
elvé indokolja, az uniók egyezmény országában ugyanis ál-
talanban ilyen időtartamu a szabadalmi oltalom. a két év-
tizedet indokolja az is, hogy olyan mértékű és ütemű a tu-
dományos-technikai fejlődés, hogy a szabadalmak túlnyomó
hányada még a husz évet sem éri meg - „erkölcsileg”, jó-
val elavul, s helyébe új, tudományos eredmény lép. a sza-
badalmi idő meghosszabbításának tehát szinte kizárólag
elméleti jelentősége volna.

arra a javaslatra, hogy írják elő az országos talá-
mányi hivatalnak, memmi időn belül kell válaszolnia a hoz-
zá beérkező szabadalmi bejelentésekre, kiss árpád ki-
fejtette; ez nem lenne helyes, mert a bejelentett szabadal-
mak jellege igen változatos. bizonyos esetekben hosszú
időt vesz igénybe, amíg megállapítható, hogy a bejelentett
szabadalom valóban újdonság-e és haladó-e hasonló természe-
tű találmányokhoz viszonyítva.

kiss árpád válasza után a határozathozatal követke-
zett.

az elnöklő dr. beresztóczy miklós szavazásra tette
fel a jogi, igazgatási és igazságügyi, valamint az ipari
bizottság együttes módosító javaslatát. a nyolc módosító
indítványt, továbbá az indoklás kiegészítésére vonatkozó
javaslatot az országgyűlés egyhangulag elfogadta. több - a
képviselők által felvetett - módosító javaslatot is elfo-
gadott az országgyűlés, majd a most már megszavazott módo-
sításokkal együtt a találmányok szabadalmi oltalmáról szóló
törvényjavaslat egészét bocsátotta az elnök szavazásra. az
országgyűlés a törvényjavaslatot általánosságban és részletei-
ben egyhangulag elfogadta.

az ülést dr. beresztóczy miklós zárta be. a tanácsko-
zást pénteken délelőtt 10 órakor a szerzői jogról szóló tör-
vényjavaslat tárgyalásával folytatják.

19.00/11

19.00/11

- 55 -

parlament

bkk. 6. / megkezdte... 20. folyt./ gy

a szerkesztőségek figyelmébe!

a bkk. 6. sz. hír / megkezdte.../ 19. folytatásának végén az - mti - jelzést kérjük tárgytalannak tekinteni.

javitás a bkk. 3. sz. /kiss árpád expozéja/ hirre.

az első stencil utolsó bekezdése 9. sorában az első szó helyesen: kiterjedésénél.

a 6. folytatás utolsó bekezdése 5. sorától a szöveg helyesen: ...erre jogosult igényelheti, ha a munkáltató a szabadalomra nem tart igényt, a találmányból eredő minden jog a feltalálót illeti, ha viszont a munkáltató a szabadalomra igényt tart....

a bkk. 5. /ajtai miklós beszéde/ számú hírünk 4. folytatása első bekezdésének 3. sorától a szöveg helyesen: ... természetesen kivételektől eltekintve a tudományos kutatás maga is... /tehát körülbelül két sor kimarad/.

a bkk. 6. /megkezdte.../ számú hír 8. folytatásának utolsó bekezdése 2. sorában a szöveg helyesen: - egyrészt, hogy magas rangu....

a 9. folytatás első bekezdése 4. sorában a szöveg helyesen: ... humanizmusból, hiszen ha látjuk, hogy a szomszéd...

a 13. folytatás csillag alatti bekezdésének 10. sorában kezdődő mondat eleje helyesen:

figyelembe kell ugyanis venni, hogy...

a 16. folytatás első sorában krasznai károlyné neve után kérjük beiktatni, hogy szolnok megye 5. választókerületének országgyűlési képviselője.

-/ftlyt. köv./

19.35/gy

19.35/gy
20.20. Dny

- 56 -

parlament

bkk. 6. / megkezdte... 21. folyt./ gy

a 18. folytatás első sorában beresztóczy miklós neve elé kérjük a dr. jelzést beiktatni.

ugyancsak a 18. folytatás 3. bekezdése 3. sorának végén jogszabálytervezet helyét jogszabálytervezet irandó

a 19. folytatás második bekezdése 7. sorának közepén a szöveg helyesen: .. indokolja az is, hogy korunkban olyan mértékli...

ugyan ezen bekezdés 9-10. soraiban a szöveg helyesen: erkölcsileg jóval előbb elavul, s helyébe...

/mti/

- 57 -

19.38/wgy

19.38/wgy

M.T.I.

Kiadja a Magyar Távirati Iroda. Budapest, I. Fém-utca 5-7. Telefon: 159-490, 359-590

A szerkesztésért és kiadásért a vezérigazgató felel.

m t i b e l f ö l t a i h i r e k

1969. április 18.

bb 1. foglyul ejtette a lóp...

vid kz/ fné bh -cz

1969. április 178.

megkövesedett gímszarvas agancs került elő a kapos folyó medrének tisztítása közben a tőzegből döbrököz és kurd falu között. a szakemberek szerint tulajdonosát - egy különlegesen szép szarvasbikát - többszáz évvel ezelőtt ejtette foglyul a lóp. tizennyolcas águ, körülbelül kilenc kilós gyngyözékes agancsot viselt. a koronája rendkívül nagy, ami arra utal, hogy keleti és nyugati kereszteződésből származott. eszerint ez a szarvas-törzs nemcsak napjainkban, hanem évszázadokkal ezelőtt is létezett. a páratlan lelet az országos vadászati muzeumba kerül.
/mti/

--

bb 2. Ünnepi várnai zseni est az irodalmi színpadon

i fe/mm bh -cz

1969. április 18.

Ünnepi várnai zseni estet rendez április 14-én, csütörtökön este 7 órai kezdettel az irodalmi színpad. az est műsorában a koltónó több mint felévszázados lírai termésének legszébb és legjelentősebb versei hangzanak el. közreműködik Bánki Zsuzsa, Demján Éva, Kelen Dóra, Szentpál Mónika, Bodor Tibor és Egressy István, valamint Tusa Erzsébet zongoraművész. az esten részt vesznek a várnai zseni brigádok tagjai is./mti/

--

- 1 -

21¹⁰ /Dz